

vpl. Pyhäjärvi

Torstai 18. kesäkuuta 2015

Pyhäjärveläisyyden vaali - Karjalan puolustaja

N:o 6 60. vuosikerta

Muistopatsas evakkoäitien kunniaksi paljastettiin

Evakkoäitien kunniaksi pystytetty muistopatsas paljastettiin Helsingissä Karjalatalon edessä 5. kesäkuuta. Patsaan hankkimista edesauttoivat monet järjestöt ja tahot.

Käytyjen sotien johdosta on pystytetty useita muistomerkkejä ja patsaita. Eräitä suurimpia sodan sankareita olivat evakkoäidit, jotka joutuivat käymään läpi monet raskaat kokemukset. Talvisodan sytyttyä marraskuun lopussa 1939 yli 400 000 ihmistä Karjalankannakselta ja Laatokan pohjoisosista joutui siirtymään kotiseuduiltaan muualle Suomeen. Monelle perheelle lähtökäskey tuli viime hetkellä. Perheiden miehet ja isät olivat jo rintamalla.

Äitien tehtäväksi jäi monissa paikoissa evakuoinnin toteuttaminen. Osa lähtijöistä teki vielä toisenkin evakkomatkan jatkosodan aikana.

SIVU 11

Evakkoäitien muistopatsas vastaanottaa tulijat Karjalatalon edessä. Kuva: Karjalan Liitto, Marco Melander.

Antero Pärssinen, Antti Kaikkonen ja Jouko Hämäläinen patsaan paljastustilaisuudessa. Kuva: Yrjö S. Kaasalainen.

**Kesän 2015
Pyhäjärvi-juhlat
Sastamalassa
sunnuntaina 19.7.**

**Juhlapäivään mahtuu
monenlaista tapahtumaa:
juhlamessu ja kunniakäynnit,
Kaiun 100-vuotismuistoviesti,
päiväjuhla,
sukuseminaari ja sukujen
kokoontumismahdollisuus.**

Pyhäjärvi-Seura teki makean kevätretken Fazerille

Taubilan hovin vaiheet kiinnostivat Fazerin sukua, kun pyhäjärviseuralaiset vierailivat makeistehtaalla. Tehdas aikoo laajentaa vierailun mahdollisuuksia, joka on kiinnostanut eri-ikäisiä ihmisiä jos vuosikymmenet. SIVUT 6-7.

Yhden nuoren soturin tarina sota- vuosilta

Heimo Hietanen taistelulähetinä jatkosodassa. Lue nuoren miehen sotataivalta,

SIVUT 10-11.

Torstai 18. kesäkuuta 2015

Kuka on Vpl. pyhäjärveläinen?

Kun karjalaiset sotiemme jälkeen synnyttivät omat perinnejärjestönsä, niin heidän mukanaan myös Vpl. pyhäjärveläiset perustivat Pyhän-Säätiön (nykyisin Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö), pääkaupunkiseudulla toimivan Vpl. Pyhäjärvi-seuran ja useita Vpl. Pyhäjärvi-kerhoja.

Alkuvaiheissa ei ollut ongelmia löytää näiden järjestöjen vastuunkantajiksi henkilöitä, jotka olivat syntyneet Vpl. Pyhäjärvellä ja jopa tehneet siellä mittavan osan elämäntyötään. Kun toisesta evakkomatkastasta on kulunut yli seitsemänkymmentä vuotta, on selvää, että Vpl. Pyhäjärvellä syntyneiden joukko – puhumattakaan siellä pitempään eläneistä – vähitellen harvenee.

Ilahduttavaa on, että monet heidän jälkeläistään, jotka ovat syntyneet evakossa, ovat ottaneet omakseen karjalaisen ja pyhäjärveläisen kulttuuriperinnön vaalimisen. Meidän "vanhojen" pyhäjärveläisten on aihetta iloita siitä, että tällaisia henkilöitä edelleen löytyy.

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö on vuosikymmenten saatossa jakanut huomattavan summan apurahoina nuorille opiskelijoille, joiden pyhäjärveläisyyteen on aina riittänyt se, että joku heidän esivanhemmistaan on syntynyt tai elänyt Vpl. Pyhäjärvellä. Tämä sama kriteeri riittää pyhäjärveläisyyden perusteeksi myös järjestöjemme muussakin toiminnassa.

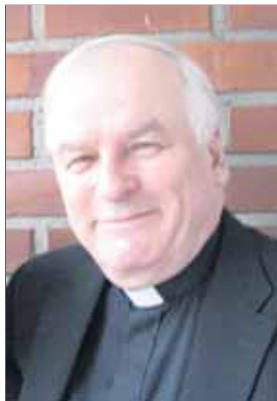
Vpl. pyhäjärveläisten järjestöjen historiassa on useita henkilöitä, joiden sukujuuret eivät ole entisessä kotipitäjässämme, mutta uusi virka tai muu työelämä on tuonut heidät tai heidän vanhempansa sinne. Monet heistä ovat antaneet korvaamattoman panoksensa perinnejärjestöjemme työille.

Oma lukunsa on, että Vpl. Pyhäjärvellä syntyi ja eli sukuja, joiden juuret juontavat kotiseudullemme vuosisatojen taakse. Heitä ovat Akkasat, Ijakset, Kaasalaiset, Kukot, Pärssiset, Vanhasat ja monet muut. He saavat olla juuristaan ylpeitä ja vaalia sukunjensa perinnettä omissa sukuseuroissaan. Järjestöjemme toiminnan kannalta he eivät kuitenkaan asetu eri tasolle kuin ohuemmin sitein pyhäjärveläisyyteen liittyneet.

Vpl. Pyhäjärvi-juhlat kutsuvat ensi kuussa kaikkia pyhäjärveläisiä ja pyhäjärveläisten ystäviä kokoon ja iloitsemaan yhteisestä ja jakamattomasta Vpl. pyhäjärveläisyydestä.

JUHANI
FORSBERG,

Vpl. Pyhäjärvi-
Säätiön
hallituksen
varapuheenjohtaja

Pyhäjärvi-juhlat odottavat sinua, sukulaisia ja kaikkia Karjalan ystäviä

Vpl. Pyhäjärvi juhlien juhlatuomikunta kokoontui kansanedustaja, Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hallituksen pj. Pertti Hakasen johdolla sunnuntaina 14.6.2015 Vammalan vanhan kaupungintalon juhlasalissa. Pyhäjärven pitäjänjuhlien valmistelut etenevät aikataulussa ja tulossa on taas hyvät juhlat.

Yrjö S. Kaasalaisen ottamasta kuvasta (ohessa) puuttuu Sami Karmala, joka oli myös paikalla.

Pyhäjärvi-juhlien ohjelmaa yms. tiedotteita voi lukea Vammalan Karjalaseuran ja Pyhäjärvi-Säätiön sivuilta. Pyhäjärvi-lehden juhlanumero ilmestyy viikkoa ennen kihujuhlia. -MRT

Vielä ehdit mukaan:

Kilpailukutsu Vpl. Pyhäjärven Voimistelu- ja Urheiluseura Kaiun 100-vuotisjuhlaviestiin

Aika ja paikka:
19.7.2015 klo12:30
Vammalan keskusurheilukenttä, Ratakatu 38

Matka, joukkueet ja osuudet:
Viestin kokonaismatka 1000 metriä
Vaihtopaikat 200 metrin välein
Joukkueet 3-5 osanottajaa.
Rajoituksia iän tai sukupuolen suhteen ei ole
Osuudet 200-600 metriä (joukkue päättää itse.)
Joukkueen nimi, kokoonpano, juoksujärjestys ja osuuspiteudet annetaan ilmoittautumisen yhteydessä

Ilmoittautuminen:
Kirjallisesti 10.7. 2015 mennessä.
Oiva Kaasalainen, Kannintie 7, 38210 Sastamala
tai oiva.kaasalainen@gmail.com
Ilmoittautumismaksu 20 euroa /joukkue.
Maksetaan tilille 566006-277388

Opastus:
Maantie 249 Vammala, Lousajan kohdalta

Tervetuloa mukaan, terveisin
Vammalan Karjalaseura ry
Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö

Tiedustelut:
Vammalan Karjalaseura
Oiva Kaasalainen
puh 0503550169,
oiva.kaasalainen@gmail.com

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö
Yrjö S. Kaasalainen
puh 0400 626 770,
yrjo.kaasalainen@luukku.com

MAJOITUS-
VAIHTOEHTOJA
JUHLAVIERAILLE:

Kievarihotelli
Liekoranta
Asemakatu 34
38210 SASTAMALA
puh 03-514 3662

Vammalan Seurahuone
Puistokatu 4, Sastamala
(03) 51941

Hotelli Ellivuori
Ellivuorentie 131,
Sastamala
(03) 51 921

Hotelli Nukkumatti
Onkiniemenkatu 6,
38200 Sastamala
Raija Ketola, puh.
(03) 514 2623

Tervakallion leirintäalue
Uittomiehenkatu 26,
Sastamala p. 0400 638 536

Kinnalan Koukku
Haapaniementie 21,
Sastamala, p. (03) 5135493

Kristittyjen Lepokoti
Sinun Tähtesi
Tyrväänkyläntie 310
38250, Sastamala
p. 0505944782

Karjalaisten henkilötietoaineistot tutuksi sukuseminaarissa

Sastamalan Vpl. Pyhäjärvi-juhlassa 19.7.2015 klo 17 alkaen järjestettävässä sukututkimusseminaarissa käsitellään jälleen karjalaisille sukututkijoille tärkeitä aineistoja.

Näistä erityistarkasteluun nousevat tällä kertaa siirtoväen paikallisen huollon tarpeeseen syntyneet kortistoaineistot, joita esittelee FM **Suvi Kauppila**.

Kortistoaineistot syntyivät talvisodan ja välirauhan aikana, jolloin huoltoviranomaisten täytyi koota ja säilyttää tietoa kullekin paikkakunnalle osoitetusta siirtoväestä. Talvisodan aika-

na määrättiin siirtoväen huoltojohtaja jokaiselle paikkakunnalle, jolle karjalaisia sijoitettiin.

Siirtoväen huoltojohtajan tehtävänä oli vastata karjalaisen siirtoväen huollosta, avustamisesta ja sijoittamisesta, ja paikallisina viranomaisina he hoitivat myös karjalaisia koskevien tietojen kokoamista ja kortistointia. Kortistoaineisto sisältääkin huollon tehtävien kannalta keskeisiä tietoja, jotka ovat hyödyllisiä myös sukututkimuksen kannalta.

Seminaarissa käydään läpi myös muita ajankohtaisia asioita sukututkimuk-

sessä, joita esittelee tapahtuman juontaja, FM **Kalle Pakarinen**.

Sukuseminaarin tapahtumapaikkana on Sastamalan Sylvään koulun auditorio. Sukuseminaarissa on sukuseuroilla jälleen tilaisuus kokoontua jatkamaan keskustelua myös pienryhmitiloissa.

Seurojen tilavaraukset pyydetään jättämään **Mai-leena Hyytille** maileena.hyyti(at)gmail.com. Seminaarin yhteydessä on kahvitus.

Tervetuloa!

KALLE PAKARINEN

Vernitsoiset tapasivat helluntaina: Toiveissa oma kyläkirja

Vernitsoisten tapaaminen kutsui eri sukupolvia, ja varsinkin vanhat kuvat kiinnostivat.

Vernitsan kylälaisten tapaa- minen oli helluntaina Ikaa- lisissa. Ilahduttavaa oli to- deta, että kutsu oli kuultu ja Vernitsa kiinnostaa myös nuorempia sukupolvia.

Nyt onkin korkein aika tallentaa kylän historiaa tu- leville sukupolville. Jokai- selle meille tulee ennem- min tai myöhemmin tär- keäksi tietää, mistä juureni ovat, millaisessa yhteisössä esivanhempamme ovat elä- neet.

Helluntain tilaisuuden aloitimme yhteisellä lou- naalla. Täydellä vatsalla oli- kin rattoisaa haastella mist päin kylää ja kenen per- heeseen kukin kuului. Va- lokuvat olivat suuren mie- lenkiinnon aiheena näissä muisteloissa.

Olen kerännyt haastatte- luja Vernitsalla asuneilta henkilöiltä. Näistä haastat- teluista Päiviö Lappalai- sen mielenkiintoinen ku- vaus kylän taloista sai kuin

pisteen iin päälle, kun face- bookin ihmeellisestä maa- ilmasta Esko Simonen otti yhteyttä tarjoten kartat Päiviön haastatteluun.

Esitimme Päiviön haas- tattelun ja tutkimme kart- toja. Oli mielenkiintoista, kun jokaisen talon kohdal- la löytyi vielä lisää tietoa ketä näissä taloissa oli asu- nut.

Sodan jälkeen syntynee- nä minulla ei voi ollakaan omakohtaista tietoa kylän

historiasta, mutta vanhem- pieni, sisarusten sekä suku- laisten tarinoidessa kylän elämä on tullut erittäin kiin- nostavaksi.

Aloin kerätä 1990-luvun lopulla kylälaisten omia muisteluja, ajatuksena että joskus tämä aineisto saatai- siin kyläkirjaan. Haastatel- tavien keromuksista kylä tulee tavallaan eläväksi ja siinä on erinomaisena tu- kena nämä Simosen laati- mat kartat.

Nyt vielä haastan teitä, joilla on omakohtaisia muistikuvia kylän tapahtu- mista, kirjoittamaan niitä muistiin ja lähettämään al- lekirjoittaneelle.

Samoin kyselen, onko jo tallennettuja tarinoita, joita voisi liittää tähän kirjaan. Myös valokuvat täydentä- vät kuvausta Vernitsan ky- lästä.

Olisiko mahdollista, että puuttuvaa kyläkirjaa pääs- täisiin kokoamaan? Saisin- ko tällä kutsulla yhteistyö- kumppaneita tähän haas- teeseen.

Terveisin

LEA JOKINEN
lea.jokinen@ippnet.fi

Pekka Karilta syntyi taas uusi kirja

Pyhäjärvi-juurinen Pek- ka Kari Tampereelta on jälleen kirjoittanut uuden kirjan. "Elämä – Se olisi tehtävä taas" ilmestyi kesäkuun alulla. Kari kus- tansi kirjan itse toimimi- nellään "Kohtalon jänis Tuotanto".

– Kohtalon jänis Tuotanto on uusi kirjankus- tantaja ja pyrin laajenta- maan kirjojen kustannus- työtä tulevaisuudessa muidenkin kirjoittajien teoksiin. Kohtalon jänis tuottaa myös teatteri- produktioni: Tuomioni- monologinäytelmän, kertoo Pekka Kari.

Elämä – Se olisi tehtä- vä taas on novellikokoel- ma ja se sisältää 19 no- vellia rakkaudesta, elä- mästä ja arjesta. Kirjan sivumäärä on 289. Ote kirjan taas takakannesta:

"Aika menee niin salaka- valasti. Hieroin silmäkulmia- ni kulkiessani salkku kä- dessäni yliopiston käytävää ja tunnen silmäpussit edel- leenkin silmien alla kun muistelen noita öitä tai päi- viä tai aikakausia, mitä yksi elokuvanteko käsikirjoitus- vaiheen alusta lähtien tuot- taan. Ja ne kaikki näyt mitä niiden takana on..."

– Elämä – Se olisi tehtävä taas on kerto- mus aikakautemme vai- keudesta: sankaruus ar- jen keskellä.

Karjalaiset
kesäjuhlat
Hyvinkäällä
vietettiin
hyvissä
tunnelmissa

[www.facebook.com/
karjalaisetkesajuhlat](http://www.facebook.com/karjalaisetkesajuhlat)

Lue nettisivuilta:

JuhlapuhujaMikko
Koukin puhe

Seuraavia
Karjalaisia
kesäjuhlia
vietetään
Seinäjoella
17.-19.6.2016.

Ahvosten sukua kutsutaan koolle

Ahvosten sukukokouksen alustava ohjelma 8.-9.8.2015,

Imatran kulttuurikeskus.Tervetuliaiskahvi on tarjolla klo 13.30 alkaen.

Sukukokous 8.8. klo 14.-17.

Illalla halukkaille klo 19.00 yhteinen, omakustanteinen päivällinen Valtionhotellissa.

Pitkämatalaisille suosittelemme yöpymistä Valtionhotellissa tai sen lähellä.

Lähtö bussilla Ahvolaan tapahtuu Valtionhotellin edestä aamulla 9.8. klo 9.00.

Matkan hinta on noin 140 euroa ja se sisältää matkan lisäksi ryhmäviisumin ja paluumatkalla ruokailun Venäjän puolella. Ahvolassa opastus ja talojen ja tilojen esittely karttojen vv. 1696, 1724, 1903, 1939 avulla.

Paluu Valtionhotellille tapahtuu noin klo 16.00

Sukukokouksen 8.8. kulku:

1. Kokouksen avaus, Matti Ahvonen

2. Suvun / sukuhaarojen tutkimustilanne /Power Point esitykset ja/tai suulliset kuvaukset tilanteesta / Ahti, Hannu, Matti, Kalervo, Jyrki jne

3. Sukutaulujen laadintatilanne. Annetaan lyhyt demo SukuJutut ohjelman käytöstä.

4. Sukukokouksen sääntöluonnos jaetaan ilmoittautuneille e-maililla ennakoon.

Säännöt käydään läpi kriittisiltä osin ja hyväksytään kokouksessa /tarpeen mukaan kokouksen muuttamana. Päätetään milloin säännöt viedään yhdistysrekisteriin.

5. Sukuvaakunan suunnittelukilpailun käynnistäminen. Kokouksessa jaetaan vaaku- noihin liittyvää suunnittelua tukevaa materiaalia. Alustavasti vaakunakilpailun ehdotukset tulee jättää 31.1.2016 mennessä.

6. Sukukirjan kirjoituksen käynnistäminen. Jyrki Ahvonen esittelee ja jakaa kuulijoille Jääsken Kihlakunnan Historia I:stä kokoamansa otteet Ahvosista ja Ahvolasta.

7. Seuraava sukukokous voisi olla jo v. 2017?

Ilmoittautumiset Jyrki Ahvoselle
secway@kolumbus.fi tai ahvonen.jyrki@kolumbus.fi
tai puhelimitse 05062183

Rakkaamme

**Elvi Eliisa
KOTILAHTI**

o.s. Tikka

s. 18.2.1926 Vpl Pyhäjärvi
k. 3.5.2015 Sastamala

Rakkaudella muistaen

Esa ja Leena**Kalle, Tea ja Erik****Jussi****Eija ja Heimo****Olli, Kirsi, Jonne ja Lenni****Ville ja Satu****Muut sukulaiset ja ystävät***Voimasi uupui, olit väsynyt niin,
me katsoimme silmiisi sammuviin.
Toivotimme, äiti rakas, hyvää matkaa,
sun täytyy tästä yksin jatkaa.
Mut seurana sulla on enkeleitä,
me hyvästelemme silmissä kyneleitä.*

Siunaus toimitettu läheisten läsnäollessa.

Kiitämme osanotosta.

Lämmin kiitos myös kaikille äitiämme hoitaneille.

Kirkonsanoma**Kylvön jälkeen...**

Loppukevään suomalaisen maisemaan kuuluvat aamusta iltaan liikkeellä olevat kylvökoneet. Jälleen kerran viljelijät ovat ahkeroinneet ja saaneet siemenet maahan. Musta multa on jo alkanut vihertää. On siis tullut kasvun aika.

Kylväjät ovat työnsä tehneet ja nyt he odottavat suotuisia olosuhteita, jotta hennot oraat ja taimet saavat rauhassa kehittyä. Monenlaisia vaaroja löytyy, jotka voivat vahingoittaa tai jopa tuhota kasvuston. Säiden pitäisi olla sopivia, tuhoeläimet olisi torjuttava ja hallakaan ei saisi tulla. Ihmisen mahdollisuudet jotenkin toimia tässä ovat rajallisia, vaikka voimakas maatalouden kehittyminen onkin merkinnyt monen ongelman vähenemistä.

Menneet sukupolvet omasivat taidon, josta nykyisin kuulee hyvin vähän puhuttavan. Kylväjät pyysivät siunausta työlleen, otollisia ilmoja ja varjelusta

maan kasvuille. Vanhat kirkokorukoukset ovat tästä mainioita esimerkkejä tarjoavia.

Kaikesta edistyksestä ja kehityksestä riippumatta rukoukseen on kuitenkin edelleen aihetta ja tarvetta. On ilo huomata, että aika monessa seurakunnassa on tämä otettu huomioon järjestämällä myös erityisiä kylvön siunaamiseen liittyviä rukoushetkiä.

Toisellakin tavalla otsikon aihe on ajankohtainen. Erilaiset oppilaitokset ovat lukuvuotensa päättäneet ja koululaiset ja opiskelijat ovat lähteneet kesälomille.

Osalle se merkitsee varsin tiivistä paneutumista pääsykokeisiin ylempiin oppilaitoksiin. Iso määrä on myös jo ammattiopintonsa päättäneitä, jotka nyt etsivät koulutuksensa mukaisia töitä.

Nämä kaikki jo mainitsemani nuoret henkilöt ovat useita vuosia olleet erilaisia

tietoja ja taitoja oppimassa. Oikeastaan hekin siis ovat olleet kylvötyön kohteina. Se on alkanut jo lapsuuden kodissa. Sieltä löytyvät ensimmäiset ja ehkä tärkeimmät kylväjät, joita muut kasvattajat sitten ovat vahvistaneet ja myös runsain mitoin täydentäneet.

Kylvön jälkeen kylväjän mahdollisuudet vaikuttaa kasvuun ovat rajallisia. Perusteelliset esityöt maan hyvään kuntoon saattamiseksi auttavat siementen itämistä ja hentojen taimien vahvistumista.

Myös jokainen kasvattajan tehtävässä palveleva ihminen tiedostaa, että hänen osansa on opastaa nuorta ihmistä erilaisten tietojen ja taitojen omaksumisessa. Mutta tässä kylvössä onnistuminen on kovin monen tekijän yhteisvaikutuksen seurausta. Myös näiden kylväjien on kumminkin hyvä muistaa, että kasvun antajia emme ole me ihmi-

set, vaan suuri suuri Jumala. Kylväjällä on lupa pyytää, että siemenet saisivat hyvin kasvaa ja kehittyä ja aikanaan kantaa myös paljon hedelmää.

Aina kylväjä ei saa nähdä sadon valmistumista, vaan sadonkorjaaja onkin eri henkilö. Olennaisen tärkeää kylväjälle on tehdä oma osuutensa niin hyvin kuin hän osaa ja pystyy. Kylvön jälkeinen kasvu on suuren Jumalan kädessä. Mutta kylväjällä on vielä tässäkin tilanteessa lupa pyytää kylvölleen ja kasvatustehtävälleen siunausta.

Koetetaan yhdessä pyytää, että taivaallinen Isäme antaisi erilaisille kylvöille vahvan kasvun. Hänen avullaan ja johdollaan pienetkin siemenet lähtevät hyvään kasvuun ja tuottavat aikanaan hyvän sadon.

VEIJO JÄRVINEN

Muistokirjoituksia**Sisaremme Pirkko
Karilaisen muistolle**

Pirkko Karilainen oli keskimäinen **Daisy** ja **Ville Karilaisen** lapsista. Hän oli kymmenen vuoden ikäinen, kun 1944 jouduimme lähtemään Karjalan kodista. Jo tuolloin oli hän oiva apu kodin töissä ja tottunut hoitamaan myös eläimiä.

Tarkkaan en tiedä, kuinka paljon Irma ja Pirkko osallistui karjanajoon evakkomatalla, mutta tiedän hänen yhdessä Irma sisaren kanssa siirtäneen karjamme kaatosateessa päivän kävelen Pylkönmäeltä Multian Sahrajärvelle syksyllä 1944. Muistan kuitenkin hyvin Pirkon hoitaneen ne muutamat elikot, jotka meillä vielä oli Tamelan vanhalla koululla. Siellä oli nimittäin silloisen käytännön mukaisesti opettajille varattuna myös navettatila.

Evakkolasten koulunkäyntiin tuli paljon keskeytyksiä, koulunvaihtoja ja muita hankaluuksia. Keski-koulun Pirkko kävi Forsassa. Kun perhe sitten muutti Hyvinkäälle, Pirkko pääsi paikalliseen verotomistoon työhön. Hän kouluttautui alaan perusteellisesti useilla kursseilla ja edistyi. Uran loppupuolen hän

toimi pääkaupungin verovirastossa, josta eläköityi työuran täysin palvelleena.

Jo työaikanaan Pirkko pyöräili kaikki työmatkat ja piti kuntoaan yllä muutenkin monin tavoin. Kun eläkevuodet sitten alkoivat, oli Pirkko täydessä vauhdissa. Nuoruuden aikoina hän oli äitimme ohjauksen alla oppinut käyttämään vanhaa ompelukonetta. Hän ompeli kaikki vaatteensa päällysvaatteita myöten ja ilahdutti suvun lapsia ihanilla pikku nukeilla, naamiointiasuilla ja hassuilla tarinoilla.

Myös kirjallisuutta Pirkko luki paljon. Monilla ulkomaanmatkoillaan hän opetteli kieliä, joista portugalinkieli oli hänelle erityisen läheinen.

Monien taitojensa ja elämänsäasteensa vuoksi Pirkko säilytti iloisen luonteensa myös pitkän sairausai- kansa.

Vasta aivan loppuaikoina alkoi hiljainen hiipuminen. Pirkko nukkui rauhallisesti pois hoitokodissa Helsingissä 12.5. ja haudattiin Hyvinkään Puolimatkan hautausmaalle, jossa jo lepäävät Daisy äitimme ja Irma-sisar.

AUNE KARI

Katri Sulosesta piirakkamestari nro 91

Karjala Liiton 75-vuotisjuhlassa 25.4. jaettiin ansiomerkkien lisäksi myös yksitoista piirakkamestarin arvonimeä. Piirakkamestarin arvoa pyhäntalalaiselle **Katri Suloselle** haki Laitilan Karjalaseura ry:n hallitus.

91. piirakkamestariksi valittiin Katri Sulonen (o.s. **Puputti**) syntyi 1939 Pyhäjärven Keljan kylässä maanviljelijä **Olavi** ja **Ida Maria Puputin** perheeseen sisokoksi kahdelle vanhemmalle veljelle. Nykyisin hän asuu Leskenä Pyhärannan kunnassa Varsinais-Suomessa.

Katri Sulonen muistelee: "Heti olen ollut mukana piirakkanteossa, kun nenä on pöydänreunan yli yltänyt, varmaan jo alle kouluikäisenä. Kotona äiti aloitti jouluvalmistelut aamukolmelta jouluaattona. Piirakkoiden pifi olla valmiit ennen navettatöihin lähtemistä.

Juhlapyhien lisäksi piirakkoita leivottiin joka lauanta. Olin jo kouluikässä, kun äiti päätti, että minä olen parempi ryppyttämään piirakkoita, joten siitä tuli minun työni, ja äiti kauli piirakkoiden kuoret. Alkuun saattoi tulla sekundakappaleita, mutta ne syötettiin veljille, jotka olivat maistaisia karkkymässä."

Katrin mukaan piirakka on emännän mukainen, ja joka talossa ohjeena olikin "miu mau mukkaa". Muuta ohjetta ei hyviin karjalanpiirakkoihin ole, kuin näppituntumalla vaan! Käsi harjaantuu kokemuksen myötä tietämään, milloin taikina on sopivaa, ei liian kovaa eikä liian löysää. Pohjan

Vasemmalla Laitilan Karjalaseuran ry:n puheenjohtaja / Pyhärannan kanttori Kari Kesäläinen, piirakkamestari Katri Sulonen keskellä ja Laitilan Karjalaseuran sihteeri rouva Tuula Aula. Kuva: Tiina Mäkinen. (Ps. Pyhärannan seurakunta/kunta sijoittuu kartalla Uudenkaupungin kaupungin ja Rauman kaupungin väliin.

pitää olla todella ohut.

Työssään ProAgria Farma ry:n (nykyisin ProAgria Länsi-Suomi ry.) kotitalousneuvojana Katri Sulonen on vetänyt lukemattomia piirakkakursseja ympäri Varsinais-Suomea.

Hänelle on ollut tärkeää pitää piirakkakulttuuria hengissä ja jakaa tietoaan nuoremalle polvelle. Piirakkoista on tullut myös suosittuja myyjäisten vetonauloja, vaikka vakkasuomalaiset karjalaisten muuttamassa seudulle niitä alkuun vähän vieroksivatkin.

Katri on ollut aina valmis ojentamaan auttavan

kätensä, kun piirakkamestaria on tarvittu. Katri on 10-15 vuoden ajan ollut tekemässä piirakkoita eri tilaisuuksiin. Hän on myös toiminut tuona aikana erityisesti Pyhärannan seurakunnan talkoolaisten piirakkamestarina. Karjalanpiirakkoita paistetaan lähetyksyyksiin joka vuosi noin 500-700 kappaletta.

KARI KESÄLÄINEN
Pyhärannan kanttori ja
Laitilan Karjalaseuran
puheenjohtaja
vuoden 2015 alusta

Valmistuneita

Neea Inkinen valmistui Espoon Omniasta merkonomiksi Liiketalouden, asiakaspalvelun ja myynnin linjalta.

Hänen äitinsä on Maarit Kettunen o.s. Inkinen ja ukkinsä Pekka Inkinen synt. Pyhäkylän Ala-Pekkolassa 1942, isoukkinsa Toivo Inkinen synt. Pyhäkylän Ala-Pekkolassa 1911 k. 1989 Vammalassa.

**KERRO
PERHE-
UUTISET**

Pyhäjärvi-lehdessä. Julkaisemme joka numerossa tietoja perhetapahtumista. Muistathan kysyä asianosaisilta luvan ietojen julkaisuun, kiitos!

vpl. PyhäjärviKotisivut osoitteessa:
[www.karjalanliitto.fi/
vplpyhajarvisaatio](http://www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio)

Merkkipäiviä

Hilkka Helminen 90 vuotta

Omassa kauniissa kodissa asuva **Hilkka Helminen** täytti 90 vuotta 2.6.2015 Sastamalassa. Päivänsankaria oli saapunut tervehtimään lähisukulaisten lisäksi naapureita ja ystäviä.

Vpl. Pyhäjärvellä syntyneen Hilkkan muistellessa elettyä elämää aika kului rattoisasti. Napakkana ja sanavalmiina henkilönä Hilkka kertoi evakkomatkastaan Pylkönmäelle. Pohjanmaalta matka jatkui Huittisiin, jonne Kaasalaisetkin olivat muuttaneet.

Työpaikka löytyi Huittisten puhelinkeskuksesta. Mitä tavan ja ansiokkaan elämäntyönsä Hilkka teki kuitenkin Säterin tehtailta Val-

keakoskella. Eläkkeelle siirtyttyään hän muutti Vammalan kaupunkiin, jossa asui jo silloin lähisukulaisia ja tuttuja.

Karjalaiseen tapaan kahvipöytä oli katettu karjalanpiirakoiden lisäksi monilla herkuilla, joita maistellessa arkipäivä muuttui juhlapäiväksi.

Kiitämme Hilkkaa mukavasta yhdessäolosta ja pöydän antimista. Toivomme sinulle onnea, terveyttä ja kaikkea hyvää uuden vuosikymmenen alkajessa. Monien onnittelijoiden puolesta

YRJÖ-serkku

Maija-Liisa Pirrtimäki 80-vuotiaaksi

Sisareni **Maija-Liisa Pirrtimäki** (entinen **Nolo**, Virkkilä) syntynyt 6.6.1935 VPL Pyhäjärvellä Vernitsan kylän Piskasenmäellä, täytti 6. kesäkuuta 80 vuotta. Asuu nykyisin Jyväskylän Jyskässä yksikseen omakotitalossaan.

Hän vietti syntymäpäiviään kotona Jyväskylässä. Hänen itsensä kirjoittama runo Kotiseudun kulkija muistelee:

*Niin paljon on meitä jo mennyt pois,
kylä muutenkin siellä tyhjä jo ois.
Linnut vain laulaa ja sirkuttelee,
käki kukkuu ja kyynel vierähtelee.
Näin kulkijan silmässä kyyneleen,
kun hän pois kulkee ja hyvästelee.
Ei sinne palaa kuin muistoissa vain,
kylä siellä vain nukkuu ja kesä on ain.
Monet rukoukset seuraavat matkallain,
sinne kauas kotihin taivahan
ovat ystävät omaiset menneetkin,
sinne matkalla oomme matkalla ain.*

Nyt siis 80 vuotta tytöllä iässä. Lämpimin ajatuksin ja paljon enkeleitä elämäsi, terveisin

ANNIKKI LINDGREN

Aino Honkala 80-vuotiaaksi

Aino Ritva Honkala vietti 80-vuotissyntymäpäiviään Nokian seurakuntakeskuksessa sukulaisten ja ystävien seurassa.

Aino Ritva Honkala, o.s. **Pulakka**, vietti 80-vuotissyntymäpäiviään helluntaina 24.5.2015 lähisukulaisten ja ystävien seurassa.

Juhlisiin saapuivat mummon vieraisiksi myös Piia, Risto, Juulia, Mikaela ja Julius Mikkael, viiden viikon ikäinen.

Pentti-veljen pojat Pekka, Tuomas, Timo ja Lauri soittivat Sä kasvoit neito kaunoinen ja Karjalan kunnalla lehtii puu. Anna-Liisa muisteli aikaa 80 vuoden taipaleelta tähän päivään asti. Kirkkoherra Lauri Salminen ja Marita Tuomi puhuivat. Matti Koskinen soit-

ti Mistä tunnet sä ystävän ja Valkea ruusu. Luonto oli kauneimmillaan kevään väriloistossaan.

Kiitokset ystävät lausun teille, kun juhliin tulitte yhdessä meille.

AINO RITVA

Kuka muistaa kuvan henkilöitä? Kuvassa väkeä Yläjärven isolla keinulla, ehkä vuonna 1937. Aino äidin sylissä, isä seisomassa takana. Mahdolliset tiedot voi lähettää Aino Honkala, Härkitie 12 A 10, 37100 Nokia.

Avioliittoon vihitty 6.6.2015, Kirkkonummi: **Ronja Kempainen** ja **Jaro Karkinen**.

Ronjan vanhemmat Johanna ja Jouni Kempainen, Kirkkonummi.

Johannan vanhemmat Eila (o.s. Naskali) ja Rauno Savia, Sastamala.

Eilan vanhemmat Elina (o.s. Pärssinen) ja Eemil Naskali, Alakylästä.

Jounin vanhemmat Irma (o.s. Kaasalainen) ja Ismo

Kempainen, Huittinen. Irman vanhemmat Helmi (o.s. Kaasalainen) ja Albert Kaasalainen, Kaurusta.

Jaron vanhemmat Anu ja Jyrki Karkinen, Kirkkonummi.

Jyrkin vanhemmat Seija (os. Rätty) ja Anssi Karkinen, Helsinki.

Seijan vanhemmat Anita Helena (o.s. Östman) ja Hugo Rätty, Sortavalasta.

Ylioppilas 30.5.2015, Kirkkonummi: **Rasmus Kempainen**.

Rasmuksen vanhemmat Johanna ja Jouni Kempainen, Kirkkonummi.

Johannan vanhemmat Eila (o.s. Naskali) ja Rauno Savia, Sastamala.

Eilan vanhemmat Elina (o.s. Pärssinen) ja Eemil Naskali, Alakylästä.

Jounin vanhemmat Irma (o.s. Kaasalainen) ja Ismo Kempainen, Huittinen.

Irman vanhemmat Helmi (os. Kaasalainen) ja Albert Kaasalainen, Kaurusta.

Kuvat: Kari Parkkinen.

Simo ja Maria Silventoisen perhe Yläjärveltä. Onnea serkulleni **Taimi Helenalle**, joka täyttää 90 vuotta 27.6.2015, toivottaa Aino Ritva.

Takarivissä vasemmalta Matti Silventoinen (kaatui sodassa 1941), Helena Pulakka, Armas Silventoinen ja Liisa Ijas. Eturivissä vasemmalla äijä Simo Silventoinen ja mummo Maria Silventoinen. Heidän välissään Heino Silventoinen, muut Taimi ja Anna-Liisa Silventoinen ja Rauha Henttonen. Kuva vuodelta 1927; Taimi kaksivuotias. Taimin isä Tuomas kuoli ennen Taimin syntymää.

”Sanokaa Fazer, kun haluatte hyvää” Pyhäjärvi- Seuralla makoisa kevätretki

Fazerin makeistehtaalla käynti ei todellakaan jäta makeannälkäiseksi, kun makeisia on maisteltavana joka kulmalla. Pyhäjärvi-seuralaiset saivat myös aimo annoksen tietoa Karl Fazerin tuotannon historiasta ja työvaiheista.

Erityisen mieluisaa oli tutustua neljännen polven fazerilaiseen Karl ”Kalle” Fazeriin, jolla oli aikaa keskustella kanssamme yli tunnin. Vaihdoimme kuulumisia puolin ja toisin. Tämän jälkeen katsoimme esittelyvideon ja kuljimme makupolkua alakerran tiloissa.

Kalle Fazer kertoi muistoja omilta käynneiltään Pyhäjärvellä. Hän oli tutkinut Taubilan hovin rakennusten paikkoja ja puutarhan muotoa valokuvien ja karttojen avulla. Kalle Fazer on perehtynyt suvun historiaan. Isoisoäitinsä Berta Fazerin päiväkirjasta on huokunut paikan viihtyvyys ja tärkeys perheen elämässä. Rouva Fazer hoiti tilaa vielä miehen-

sä kuoleman (1932) jälkeen. Löydettyään vanhan Karl ja Berta Fazerin käyttämän Rolls Roycen on Kalle Fazer aloittanut sen kunnostamisen.

Agrologiksi valmistunut Kalle Fazer totesi leikillisesti, että hän on mieluummin ”jyväjemmari” kuin istuu työpöydän ääressä. Opiskeluaikanaan hän oli harjoittelemassa Keskon omistamassa Hahkialan kartanossa Hauholla. Vuonna 2001 hän osti kartanon Keskolta, jatkoi tilan viljelemistä ja kunnostamista. Kartanossa on nykyisin kokous- ja majoitustoimintaa. Kalle Fazer on myös kilpaillut ansiokkaasti esteratsastajana.

Vpl. Pyhäkylä-Seuran puolelta Mauri Hauhia kertoi hovin merkityksestä Pyhäjärvellä ja pyhäjärveläisille ja luovutti cd-tallenteita aiheena Taubila. Samoin Kauko Hinkkanen saatesanoineen luovuttaessaan Pyhäkylä-kirjat Fazerille.

RIITTA HIRVONEN

Taubilan hovin merkityksestä

Saavuini vaimoni kera jännittävän tuntein Fazerin tehtaiden portille. Olihan retkelle ilmoittautunut yli kolmekymmentä henkeä ja tavattaisiin myös tehtaanjohtaja Karl Fazer.

Ilmoittautuminen portilla onnistuikin oikein hyvin, kun iloinen nuorimies otti meidät ystävällisesti vastaan ja opasti, mihin ajetaan ja mihin auton voi pysäköidä ja toivotti vielä iloisesti tervetuloa.

Siinä vaiheessa kaikki jännitys katosi, vaikka oltiinkin ensi kertaa tulossa Fazerin tehtaalle.

Sisääntuloaulassa meitä neuvottiin istumaan ja nauttimaan talon tuotteista, kunnes meille varatut oppaat saapuivat. Eipä kauan tarvinnut odotella, kun he tulivat mukanaan, myös tehtaanjohtaja Karl Fazer.

Tutustumiskierros alkoi kahviossa nauttimalla ma-

koisat kahvit ja maittavat pasteiijat.

Sain auditoriassa kunnian muutamalla sanalla esitellä, mitä Taubilan hovi merkitsi pyhäjärveläisille ennen ja mitä se on nyt.

Esitelmää Kalle Fazer seurasi tarkasti, vaikka hänellä onkin Taubilan historia hyvin hallinnassa. Kun esitelmässä tultiin aiheeseen, mikä oli Pyhäjärvellä varma kevään merkki, niin Kalle otti taskustaan kännykän ja avasi kuvan, joka esitti upeata Rolls-Royce autoa, jolla Karl ja Berta Fazer ajelivat Pyhäjärvellä aina kesäisin. Selvisi samalla, että auto on nykyään Fazerin suvun hallussa ja on entisöitävänä.

Esitelmäni päätteeksi Kalle sai taltioimani CD-levyt Pentti Lehtosen kirjasta Taubilan hovi sekä Erik Francken kokoamasta Taubilan metsäosastosta ja viimeisistä tilahoitajista.

Karl Fazer katseli Maire Kangasniemen mukanaan tuomia valokuvia Taubilan hovin työntekijöistä.

Maire Kangasniemellä oli lapsuusmuistoja hovin mailta ja hänellä oli mukanaan pari valokuvaa, jotka kiinnostivat Kalle Fazeria. Muitakin puheenvuoroja ja kysymyksiä esitettiin.

Kaksituntinen vierailulle oli antoisa. Siitä jäi hyvä ja makea mieli. Kiitos Fazerin henkilökunnalle.

RIITTA HIRVONEN

Karl Fazer kuunteli mielenkiinnolla Mauri Hauhia kertomaa Taubilan merkityksestä pyhäjärveläisille ja mitä Taubilaan kuuluu nyt. Kuvat: Sini Heikkonen.

Palkintokaappi on vuonna 1924 perustettun urheiluseura KaFan, joka on Suomen vanhin yhtäjaksoisesti toiminut työpaikkaurheiluseura. Kaapissa on vain pieni osa pokaaleista ja mitaleista, joita kafalaiset ovat vuosien varrella saaneet. Kuva: Mauri Hauhia.

MAURI HAUHIA

Kauko Hinkkanen (oik.) luovutti Karl Fazerille luettavaa. Kuva: Sini Heikkonen.

Kartanonisännällä oli suuri luottamus väkeensä

Kauko Hinkkanen luovutti Karl "Kalle" Fazerille kirjaparin *Kaunista Vpl Pyhäjärveä, osat I ja II*. Saatesanoissaan hän luonnehti Karl Fazerin toimintaa Pyhäjärvellä ja pyhäjärveläisille.

Ostettuaan Taubilán kartanon Fazer luonnon ystäväväryhtyi kunnostamaan välittömästi ja määrätietoisesti rappiolle jäänyttä tilaa. Metsät, maanviljelys, karjatalous ja puutarha vaativat kukin omat tehtävänsä. Kullekin tehtävälle oli palkkava omat vastuuhenkilönsä. Metsätalouden sai metsänhoitajan, maanviljelys tilanhoitajan ja puutarha puutarhurin.

Kartanon nostaminen tuottavaksi maa- ja metsätaloustaloudeksi merkitsi tilanhoidon ja metsätalouden uudelleenjärjestelyä. Rahaa tarvittiin ja sitä saatiin metsästä. Metsänhoitaja sai tehtäväkseen suururakan käynnistää metsätyöt Taubilán hongkossa.

Tilanhoitajan osuudeksi tuli peltojen kunnostus, uuden pellon raivaus ja peltojen salaajitus. Karja uusittiin kokonaan. Pikonjoen koski valjastettiin tuottamaan sähköä ja koskeen rakennettiin mylly. Puutarhan tuotteita oli pian vietäväksi Helsinkiin Fazerin ravintolaan ja tahtaille.

Kartanon "talouspiha" vaati merkittävät investoinnit 1920-luvulla. Erityisesti vuosikymmenen ensimmäiset vuodet olivat voimakasta uudisrakentamisen ja peruskorjauksen aikaa. Rakennustyöt jatkuivat aina 1920-luvun lopulle asti.

Sen ohella, että Taubilán kartanon fyysinen ympäristö vaurastui, myös pyhäjärveläinen henkinen ympäristö sai Fazerilta ja Taubilán kartanon esimiehiltä merkittävää tukea. Kartanon edustajien yhteiskunnallinen vaikuttaminen näkyi luottamustehtävissä Pyhäjärvellä usealla taholla.

Saapuessaan Taubilaan Karl ja Bertta Fazer olivat läsnä omiensa joukossa. Sen voimme havaita muun muassa elonkorjuun aikaisista valokuvista. Kahvihetki vietettiin yhdessä. Taubilassa oli hyvä tehdä töitä. Sen ovat useat aikalaiset todistaneet.

Tehtailija Karl Fazer oli tehtävistään johtuen paljon Helsingissä. Bertta Fazerille jäi hieman enemmän aikaa asua Taubilassa. Käytännössä heidän oli annettava luottamus valitsemalleen johdolle ja henkilöstölle. Se ilmenee vajaan viiden rivin valtakirjassa, jonka Karl Fazer kirjoitti tilanhoitajalle. – Se oli siinä, muuta ei tarvittu. Fazer hyväksyi tilanhoitajan toimet valtakirjallaan... *"mitä hän tämän valtakirjan nojalla on lainmukaisesti toiminut"*.

Olkoon tämä oivallinen esimerkki siitä, miten Fazerilla oli luja luottamus valitsemansa johtoon ja henkilöstönsä, henkilöstöllä puolestaan johtajaansa.

KAUKO
HINKKANEN

FAZER RAKENTAA UUDEN elämyksellisen vierailukeskuksen tehdasalueelleen Vantaalla.

Fazer on vastaanottanut vierailijoita tehdasalueelleen jo yli 60 vuoden ajan. Joka vuosi noin 50 000 ihmistä vieraillee Fazerilla, ja suurempikin määrä olisi kiinnostunut vierailusta. Suurin osa vierailijoista on suomalaisia koululaisia ja opiskelijoita. Lisäksi kasvava määrä vierailijoita tulee Ruotsista, Venäjältä, Virossa ja Japanista.

Fazer on nyt tehnyt päätöksen uuden vierailukeskuksen rakentamisesta tarkoitus paremmat puitteet tasaisesti kasvavalle vierailijajoukolle. - MRT

Tampereen Seudun Vpl. Pyhäjärvikerho vieraili taidekaupunki Mäntässä

Retkeläisiä Mäntässä 16.5.2015 Serlachius-museo Gustafissa. Kuva: Leevi Hietanen.

Vuotuinen retkemme suuntautui tänä vuonna 16.5. Ylä-Pirkanmaalle. Menomatka kului nopeasti lapsuudesta tuttuja lauluja laulaen. Matkaselostus on nyt pintapuolinen, koska näkemistä ja kokemista yhdelle päivälle oli niin runsaasti.

Ensimmäisenä kohteena oli "valkoinen talo", Serlachius-museo Gustaf, aivan keskustassa, entisessä G. A. Serlachius-yhtiön pääkonttorirakennuksessa. Kahvit nautittuamme lähdimme tutustumaan museoon.

Paperiperkele tarjosi vahvasti dramatisoidun tarinan, joka perustuu FT **Teemu Keskiarjan** G.A.S:sta kirjoittamaan elämäkertaan *Vihreän kullon kirous*. Museossa on käytössä nykYTEKNIikka vierailijan apuna. Saimme kaulaamme vastaanottimen, sekä korviimme kuulokkeet, jotta voimme seurata metsätarun elämäntarinoita kahdeksan kohtauksen reitillä tunnelmasta toiseen. Serlachius vaikutti mm. rautatien linjaukseen, jotta tehtaan tuotteita saatiin helpommin markkinoille.

Nähtävänä on myös kuluva vuoden loppuun saakka Gustafin enkelit -Operaatio taidekaupunki, josta selviää miten Mäntäs-

tä on tullut taidekaupunki.

Seuraava kohteemme oli vuonna 1928 valmistunut Mäntän kirkko. Sen on rakennuttanut G. A. Serlachius Oy ja luovuttanut sitten seurakunnalle. Kirkon erityispiirteenä on **Hannes Autereen** 35 puuveistosta.

Kaikkea kirkkoon liittyvää historiaa kuultuamme ja kädentaitoja ihailtuamme lauloimme lopuksi *Su-vivirrestä* kolme ensimmäistä säkeistöä.

Seuraava tärkeä retkiohjelma oli lounas ja se tarjottiin 1920 tehtaan juhlatilaksi rakennetulla Mäntän Klubilla. Ruoka oli maistavaa ja sopu antoi sijaa samanaikaisesti myös Epilä-Seuran retkikunnan lounastaa.

Vielä oli ohjelmassa Gösta-museo Joenniemessä, vajaa kolme kilometriä keskustasta, joten sinne siirryttiin linja-autolla. Kartano valmistui 1935 vuorineuvos **Gösta Serlachiuksen** kodiksi. Esillä oli mm. Ak-seli Gallen-Kallelan, Helene Schjerfbeckin, Albert Edelfelfin ja Hugo Simbergin taidetta.

25.5. saakka esillä olleessa Synti-näyttelyssä pohdittiin synnin käsitettä kokoelmateosten ja nykytaiteen

vuoropuheluna. Alkuperäiset seitsemän kuolemansyntiä: ylpeys, kateus, viha, laiskuus, ahneus, kohtuuttomuus ja himo/irstaus olivat saaneet rinnalleen pohdittavaksi uusia syntyjä. Näyttelyryhmä oli päättynyt seitsemään seuraavaan: eläinräkkäys, köyhyys, lapsuuden loppu, nationalismi, vapauden riisto, yksinäisyys ja ympäristötuho. Näitä syntyjä tarkasteltessa ei syyllistettä yksittäistä ihmistä, vaan ihmiskuntaa.

Retkipäivänämme avautui myös Toisten taidetta -näyttely, joka koostuu maailman tärkeimmistä outsider-kokoelmista.

Museon ympärillä oleva Göstan puisto Melasjärven rannalla Taavetinsaarineen ja veistoksineen on myös tutustumisen arvoinen taidekokonaisuus. Viime vuoden keväällä valmistunut paviljonki on puurakentamisen huippua ja sopii loistavasti vanhan rakennuksen yhteyteen. Maininnan arvoista on, että Suomen Museoliitto ja ICOM - Suomen komitea palkitsivat Lappeenrannan museopäivillä 19.5.2015 Göstan vuoden museona.

Matkamme arvoa lisäksi oppaamme **Lauri Vuohelainen**, jonka juuret ovat

Pyhäjärven Alakylässä. Hyvä opas Lauri olikin. Huonommaksi ei jäänyt myöskään hänen tyttärensä, joka opasti meitä Göstassa.

Paluumatkalla kuultiin **Veijo Hynnisen** kertomus puuhiomosta myöhemmän Nokia-yhtiön yhtenä haarana. **Knut Fredrik Idestamin** ja **Gustaf Adolf Serlachiuksen** yhteistyö alkoi Tampereelta, jonne Idestam oli perustanut puuhiomon.

Tehdasta valvoi hänen sijaisenaan myös tehtaan isännöitsijä, apteekkari Serlachius. Tässä tehtävässä hän oivalsi puuhiomon kannattavuuden. Tilanahtauden vuoksi Idestam ei voinut laajentaa tehdastaan Tampereella, joten hän perusti Nokialle koskivoiman ääreen puuhiomon 1868.

Miesten kesken oli tullut riitaa ja tiet erosivat. Serlachius myi apteekkinsa Tampereella (edelleen toiminnassa oleva Ensimmäinen apteekki) ja perusti puuhiomon Mänttään ja Idestam jatkoi Nokialla.

Kiitos **Ritva Liskille** onnistuneen matkan järjestelystä.

PIRJO KIIALA
Kerhon sihteeri

Laatokan puolustuksesta, osa 2: Taipaleen rannikkopatterit

Järisevä

Järiseväniemi sijaitsee Taipaleen jokisuusta tarkalleen neljä kilometriä pohjoiseen. Puoli kilometriä leveä ja suunnilleen yhtä pitkä niemi erottuu selvästi Laatokan muuten näillä seuduilla suorasta ja laakeasta rannasta. Järiseväniemen eteläpuolella on Järisevälahdi. Siitä etelään levittyy laaja hiekkaranta nimeltään Järisevänhiekka.

Järiseväniemeen sijoitusta patterista käytettiin yleisimmin nimeä Taipale (Järisevä). Patterille sijoitettiin ensin vuonna 1918 kaksitykkinen 75 millimetrin patteri. Kalusto vaihdettiin kuitenkin jo seuraavana vuonna 120 mm:n Armstrongeihin, joita oli vapautunut Ahvenanmaalta, kun sen rannikkopatterit purettiin vuoden 1919 kuluessa.

Järisevän patterin pääampumasuunta oli suoraan ulapalle, itään. Vuodelta 1926 olevan ampuma-ala-piirroksen mukaan koko sektori oli noin 200 astetta. Ampumasektori ulottui vasemmalla Ylläppäänniemestä oikealle Taipaleenjoen suun alueelle. Varsinaista takasektoria mantee-reen puolelle ei ollut.

Järisevään rakennettiin 30-luvulla teräsbetoninen tulenjohtoasema. Sieltä pystyttiin hyvällä säällä johtamaan tulta Saunaniemeen asti. Näin tehtiinkin talvisodan alkuvaiheessa Kaarnajoen patterin häiritessä Saunaniemessä tapahtuvia joukkojenkuljetuksia.

Järisevän patterin ajateltu päätehtävä oli meriammunnat suorasuuntauksella. Sodan alusta alkaen päätehtäväksi muodostui kuitenkin maa-ammunnat epäsuuralla menetelmällä. Patterille rakennettiin tulenjohtotaso käytännön järkeä ja tilapäisvälineitä käyttäen. Järisevän patteri tulitti heti talvisodan alettua tehokkaasti Taipaleenjoen suun ja Terenttilän alueelle.

Avoimen niemen päässä oleva patteri joutui tämän vuoksi hyökkääjän armatoman tykistötulen ja ilmapommitusten kohteeksi. Toinen Järisevän 120 mm:n tykeistä vaurioitui vihollisen tykistötulussa 19.12.39. Tykki siirrettiin tämän jälkeen taaempaan olevalle Ylläppään linnakkeelle.

Järisevän kuuluisaksi tykiksi tuli siis toinen sinne jääneistä 120-millisistä. Tämä loppuun ammuttu Armstrong-tykki oli pitkään sijoitettuna Rannikkotykimuseon eteen Suomenlinnassa. Nykyään tuo tykki on Suomenlinnassa, mutta sisätiloissa.

Nestori Kaasalainen palveli tulenjohtajana Järisevän linnakkeella talvisodan aikana. Hän muistelee tykin käyttöä sen viimeisessä taistelutehtävässä:

"Tykkiä kyettiin liikuttamaan sivusuunnassa ja korotus, joka vaikutti ammuksen lentomatkaan myös toimi, joten kaksi tärkeää asiaa oli kunnossa, mutta lukkolaitteen iskuri ei pelannut. Mikä neuvoksi? Onneksi iskurin rakenne oli sellainen, että iskuri ulottui lukkolaitteen ulkopuolelle ja vasaran iskulla saatiin iskuri täyttämään sille kuuluvan tehtävän."

Ilman Kaarnajoen patterin tulta ei Järisevään 19.2.1940 jäitsee kohdistettua hyökkäystä olisi ehkä kyetty torjumaan. Tulenjohtaja Nestori Kaasalainen muistelee:

"Annoin Kaarnajoelle Järisevän pisteestä käsin matkan ja suunnan, ne muutettuna Kaarnajoen tekijöiksi alkoi ammunta. Osumatarkkuus osoittautui erinomaiseksi ja neljän tykin linnakkeelta kaksi laukausta tykkiä kohden riitti lannistamaan hyökkääjien viimeisen aikomuksen ja jäljellä olevat viholliset lähtivät vetäytymään sinne, mistä olivat tulleetkin."

Jatkosodan aikana Järiseväniemeen sijoitettiin neljätykkinen 75 millimetrin kenttätykkipatteri. Neuvostojoukot olivat talvisodan jälkeen räjäytelleet jo itse sodassa vaurioituneita asemia. Jatkosodan aikana korjattiin linnoitteita ja rakennettiin uusia, mm. tulenjohtotorni.

Patterialue jäi suomalaisten jäljiltä ehjäksi, tietenkin sodan olot huomioon ottaen. Neuvostojoukot ovat myöhemmin käyttäneet aluetta räjäytysjärjestyksiin.

Kaarnajoki

Kaarnajoen nelitykkinen 152/45-C patteri valmistui vuonna 1937. Tykit hajaryhmitettiin nelikulmion muotoisesti 150-250 metrin päähän toisistaan. Tykkien ryhmitysalueen sisään rakennettiin puiset tulenjohto- ja mittastornit.

Linnakkeelle rakennettiin myös kasarmi, vartiopäällikön asunto, tiilinen ampu- matarvikevarasto ja joitakin muita rakennuksia. Patterin rauhan ajan numero oli 79. Patterin paikallinen väestö puhui tavallisesti Sakkolan patterista.

Timo Pesonen on kuvannut yksityiskohtaisesti vuonna 1954 painatussa

Järisevän sotatoimia, SA:kuva.

Rannikkotykimuseon Upseeriyhdistyksen julkaisussa "Tykistöpatterin hajaryhmitys" Kaarnajoen patteria ja sen toimintaa talvisodassa. Pesonen esittelee patterin topografista asemaa:

"K-joki, kuten linnaketta lähellä kulkevan Koverojoen eli Kaarnajoen mukaan nimitettiin, sijaitsi Metsäpirtin ja Sakkolan rajalla – Etäisyys Taipaleenjokeen ja Suvannon länsirintamaan, missä Talvisodan aikainen pääpuolustuslinja, ns. Mannerheim-linja, kulki, vaihteli 6-8 km. Lyhin etäisyys Laatokan rantaan oli n. 4 km. Kuten oheisesta karttaluonnoksesta näkyy, ei varsinainen linnakealue poi-

kennut ympäröivästä verrattain yksitoikkoisen tasaisesta, tälle seudulle tyypillisestä hiekkakangasmaastosta, jossa siellä täällä oli pienehköjä, verrattain kovapohjaisia soita."

Kaarnajoen patteri sijaitsi siis verraten kaukana Laatokasta. Itse patterialueella olevaa puista tulenjohtotornia ei tositalanteessa käytetty käyttämään tulenjohtoon. Kaarnajoelta suoritettujen meriammunnat johdettiin Järisevän, Ylläppään ja Taipaleenjoen suun mittausasemista.

Kaarnajoen patteri ampui 316:ssa taisteluammunnassa yhteensä miltei tasan

3000 kranaattia. Patterin maalit olivat Taipaleen virran eteläpuolella Metsäpirtin alueella, Taipaleenvirran ylityspaikoilla sekä Terenttilän niemen alueella.

Lisäksi patteri suoritti ammuntoja ilmamaaleihin. Sodan alussa yksi meriammunta suoritettiin Saunasaaren alueella oleviin kuljetusaluksiin. Kaarnajoen patteri oli myös mukana torjumassa jäitsee tapahtuvia panssarivaunujen hyökkäyksiä Ylläppäänniemeen 11.2. ja Järisevän patterille 19.2.1940.

Hajaryhmitetty ja naamioitu patteri pysyi hyvin suojassa aina maaliskuun alkuun asti. Sanottiinkin, että kun Kaarnajoki ampui, niin Järisevälle kostettiin.

1.3.1940 Kaarnajoen patterialueelle kohdistui kuitenkin tulimyrsky. Hajaryhmitys ja lujat linnoitteet osoittivat nyt lopullisesti merkityksensä. Lisäksi hiekkainen kangasmaasto vaihtoi alueelle iskeytyvien kranaattien räjähdysvoimaa. Varsinaisia tykkiasemia eivät maaliskuun alun tuli-iskut vaurioittaneet.

Talvisota kulki loppuaan kohti. Kaarnajoen tykkien irrotus ja siirto taaemmas aloitettiin 11.3. Siirto muutui rauhanteon myötä kaluston evakuoinniksi Savonlinnan alueelle.

Taipaleenjoen pohjoispuolelle lähelle entistä Kaarnajoen patteria siirrettiin jatkosodan aikana toukokuussa 1943 Saunaniemestä kaksi 152 millimetrin merikanuunaa. Patterin sai nimekseen Kaarnajoki II.

Tämän patterin tykit siirrettiin vuoden 1944 toukokuussa Ääniselle. Vanhoihin talvisodan aikaisiin aseisiin sijoitettiin kesäkuun lopulla kolme kuuden tuuman Canet-tykkiä. Tykit ehdivät olla asemissaan vajaan kaksi viikkoa. Ne siirrettiin 8.7.1944 mennessä Kurkijoen Kurkiniemeen.

Ylläppää

Ylläppään niemi sijaitsee seitsemän kilometriä Järiseväniemestä pohjoiseen. Matkaa Taipaleen jokisuuhun Ylläppäänniemeltä on 11 kilometriä.

Niemi on ulkomuodoltaan täsmälleen samanlainen kuin etelämpänä oleva Järiseväniemi. Ainoastaan mittasuhteet ovat toiset: Ylläppäänniemi on noin kilometrin pituinen ja myös suunnilleen kilometrin levyinen. 1930-luvun kartan mukaan niemenärki kasvaa sekametsää. Lähellä on Ylläppään kylä peltoaukeineen.

Ylläppään tulenjohtotorni 2002. Kuva: Ove Enqvist.

Ylläppään patteria ei Rannikkotykimuseon 3:n rauhanajan kokoonpanossa vielä ollut. Niemi sopi erittäin hyvin tulenjohtotarkoitukseen. Sieltä pystyi tähtäämään rannan suunnassa Järisevään ja aina Saunaniemeen asti. Ylläppään rakennettiinkin 1930-luvun lopulla betoninen tulenjohtotorni. Tykkipatterit varustettiin lopullisesti vasta talvisodan alettua. Patterin toinen 120-millisistä tykeistä tuotiin Mustaniemen patterilta, toinen Järisevästä.

Neuvostojoukot yrittivät 11.2.40 koukata jäitsee Järisevän patterin ohi tavoitteenaan Ylläppäänniemi. Hyökkäys tapahtui noin pataljoonan voimin. Vihollisella oli käytössään 13 lumikiitäjää ja 4-5 hyökkäysvaunua. Hyökkäys torjuttiin neljän rannikkopatterin ja yhden kenttätykkipatterin yhteistoiminnalla.

Järisevän linnake havaitsi etenevän osaston ja ampui sitä 120-millisilläään 6-7 kilometrin etäisyydelle noin tunnin ajan. Ylläppään rannikkopatterit avasi tulen vajaan kuuden kilometrin etäisyydeltä ja tulitti hyökkääjää liikeammuntamenetelmällä ampuen yhteensä 93 kranaattia. Ylläppään kenttätykkijoukko yhtyi torjuntaan.

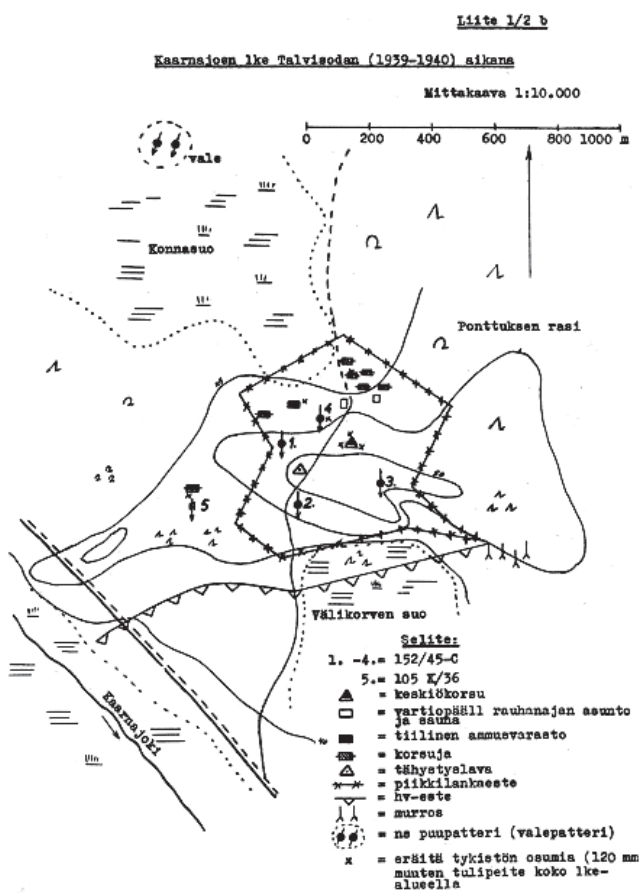
Konevitsan kuuden tuuman eteläpatterin kulutti hyökkääjää aloittaen hakuammunnan noin 16 kilometrin etäisyydellä ja päästen tarkkaan vaikutusammuntaan patterilta nähdessä loittoneviin maaleihin hie-

man yli 18 kilometrin ampumaetäisyydeltä. Kaarnajoen patteri yhtyi ammuntaan, kun hyökkääjä tuli sen kantaman piiriin. Osasto joutui tykistötulen ja Ylläppään lähipuolustuksen vuoksi kääntymään vajaan puolen kilometrin päässä Ylläppäänniemestä.

Jatkuu...

ERKKI MARTTILA
Laatokan puolustuksen perinneyhdistys

Kirjoitus on aiemmin julkaistu Jaakkoman Sanomissa

Kaarnajoen patterialue talvisodan aikana 1939-1940.

Evakkomummojen asussa karjalaisia perinteitä halusivat kunnioittaa Eija, Sirpa, Eeva ja Pirjo-Liisa.

Kannaksen Kimulit on Suomen paras maanpuolustusnaisten jotosjoukkue

Oulussa kilpailtiin 16.-17.5.2015 maanpuolustusnaisten SM-jotos neljän hengen joukkueilla. Voittoon taivalsivat Kannaksen Kimulit yli viiden pisteen erolla seuraavasta.

Kuten nimestä voi päätellä, ovat naisten sukujouret Kannaksen Karjalassa. Kolme sisarusta, **Eija Vasenius**, **Sirpa Väisänen** ja **Eeva Väätäinen** ovat Raudun Potkelan kylässä Monnonmäellä syntyneen **Sanna Väisänen** o.s. **Montto** tyttäriä ja **Pirjo-Liisa Räsänen** isä **Pentti Simo Kaasalainen** on Pyhäjärven Alakylästä.

Maastovaelluksen reitillä oli monenlaisia tehtäväras- teja, mm. eri lajien tunnus- tamista, ensiaputaitojen testaamista sekä kranaatin heittoa ja ammuntaa.

Kannaksen Kimulit pu- keutuivat evakkomum- moiksi ja ilahduttivat kil- pailun järjestäjiä ja kilpa- kumppaneita sota-ajan lau- luilla aina lähdistä maaliin saakka. Osasimme har- hauttaa vihollisen hyvin. Olimme kuin eksyksissä olevia vanhuksia, mutta aina rasteilla teräviä. Näin voit- to tuli meillekin yllätyksenä.

Äitimme perheineen jou- tui 15-vuotiaana evakkoon,

kun pommit putosivat pi- hapiiriin. Piti suunnistaa leh- mien kanssa kohti Kiviniem- en asemaa. Pirjo-Liisan isä joutui jättämään Pyhä- järven kotikonnut ja joutui lähtemään rintamalle Suo- mea puolustamaan.

Mekin löysimme jotos- reitiltä Kiviniemen viitan, minkä juurella otettiin kuva. Siinäkin muistelimme Kar- jalan evakkojen raskasta tai- valta. Halusimme tällä jo- toksella erityisesti kunnioit- taa evakkojen kokemaa vää- ryyttä ja kärsimystä ja omis- taa voittomme heille.

Terveisin

EEVA VÄÄTÄINEN

Jukka Pusa tuntee maaseudun kiinteistöt

Isän puolelta Pyhäjärveläis- juurinen **Jukka Pusa** joh- taa Sastamalan Kiikasta kä- sin Suomen suurimman maaseutukohteiden välityk- seen erikoistuneen kiinteis- tönvälitysyrityksen toimin- taa. Länsi-Suomen Metsä- tilat Oy LKV:n toimintaa on rakennettu kymmenen vuotta ja kehitys on ollut vahvaa.

Toiminta perustuu vah- van metsänhoitoyhdistysyh- teistyön, osaavan ammatti- laisjoukon ja uuden tekniikan hyödyntämiseen. Yri- tyksellä on noin 20 koke- neen metsäammattilaisen taustan omaavan välittäjän organisaatio, joka kattaa länt- tisen Suomen Turusta Kok- kolan pohjoispuolelle ja Keski-Suomen rajoille. Li- kevaihto on toista miljoonaa ja vuonna 2014 yhtiön kautta hoidettiin noin 400 kiinteistön kauppaa ja lu- kuksia kiinteistöarviointitoi- meksiäntojoja.

Jukan isä on Pyhäkylästä lähtöisin oleva **Eino Pusa** ja isovanhemmat **Arvi** ja **Eeva Pusa**. Perhe asettui sodan jälkeen Tyrvään Liu- halaan maatilaa viljelemään ja sodan jälkeen rakennet- tua kotia Eino asuu edel- leen nykyisessä Sastamala- sa leskenä puoliso **Kertun** kuoltua vuosi sitten.

Jukalla on pitkä metsä- ammattilaisen tausta met- sätalousinsinöörin koulutuk- sen jälkeen. Matkalle on mahtunut englanninkielinen opettajakoulutus ja kansain- välistäkin työkokemusta Kanadasta ja Sri Lankasta sekä koulutustehtäviä lähin- nä omaan alaan liittyen. Metsänhoitoyhdistysuraan mahtui niin neuvojan työtä, toiminnanjohtajan tehtäviä kuin kehittämistyötäkin.

Kehitys johtikin sitten vä- litys- ja kiinteistöarviointiu- ralle. Alan tutkintoja on myös kertynyt. Luonnolli- sesti laillistetun kiinteistön- välittäjän LKV-tutkinto, mutta myös Keskuskaup- pakamarin auktorisoidun kiinteistöarvioijan tutkinto AKA, joita maa- ja metsä- talouskiinteistöihin on voi- massa vain noin 30 koko Suomessa. Kaupanvahvis- tajan tehtävä on myös luon- nollinen yritystä johtaessa. Aikaa ottavat myös lu-

kuisa määrä luottamusteh- täviä. Jukka on ollut pit- kään mukana kunnallispoli- tiikassa ja tällä hetkelläkin Sastamalan kaupunginval- tuutettu sekä sosiaali- ja ter- veyslautakunnan puheen- johtaja. Pirkanmaan Ko- koomuksen maaseutupo- liittisen verkoston johto on ollut vuosia Jukan käsissä ja menossa on toinen kausi puoluevaltuustossa.

Pirkanmaan Yrittäjien kunnallis- ja elinkeinopo- liittisen valiokunnan joh- dossa on menossa kolmas vuosi ja onpa Aetsän Yrit- täjäyhdistyksen saanut Ju- kasta puheenjohtajan. Li- säksi muutaman yrityksen hallinto ja entiselle aktiivi- urheilijalle sopien Vamma- lan seudun Voiman vara- puheenjohtajuus otta- vat illan silloin ja toisen tällöin.

Metsätilojen lisäksi Met- sätilat Oy hoitaa kaikenlai- siin haja-asutusalueen kiin- teistöihin liittyviä toimeksi- antoja. Kokonaiset maati- lat, pellot, tontit ja vapaa- ajan asunnot kuuluvat kaik- ki yhtiön toimialaan. Sen sijaan perinteinen asunto- kauppa, varsinkin kaava- alueilla on päätetty jättää perinteisten välitysliikkeiden alaksi.

Toki maaseudun taloja- kin myydään ja silloin täl- löin esimerkiksi kuolinpe- säkokonaisuuteen kuuluva eläkeasunto kaupungista, jotta asiakas saa kokonais- valtaisen palvelun. Täyden palvelun pakettiin kuuluvat myös usein tarvittavat osi- tukset ja perinnönjaot, tar- vittaessa perunkirjoitukset- ta lähtien.

Erityisesti metsille ja pel- loille on markkinoilla hyvä kysyntä. Maata on perinteis- tisesti kannattanut ostaa ja erityisesti se korostuu ta- loudellisesti epävarmoina aikoina.

Hintataso on ollut jo usei- ta vuosia hyvin vakaa, nou- sua ei ole juuri nähty, mutta huonosta taloustilanteesta huolimatta hinta ei ole myöskään laskenut.

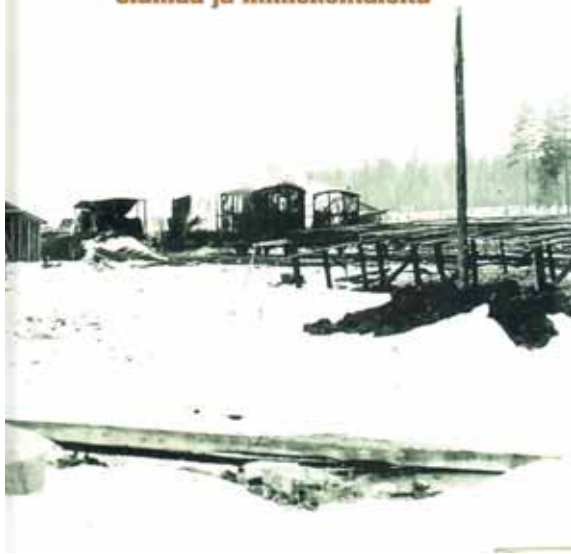
Vapaa-ajan asuntojen ja tonttien kysyntä on vaime- ampaa kuin hyvinä aikoina ja hintatasokin on ollut pari vuotta pienessä laskussa. Vielä voimakkaammin sama on nähtävissä asuin- rakennusten kohdalla. Nyt onkin usein varsin vaikea löytää ostajaa kauempana maalla sijaitsevalle, varsin- kin vanhemmalle asuinta- lolle.

PERTTI HAKANEN

Suvannon
seutu
1917-1921
-kirja
kertoo
elämästä
ja ihmis-
kohtaloista

Tilaukset postittaa
säätiön asiamies
Pirjo Kiiala

SUVANNON SEUTU
1917-1921
elämää ja ihmiskohtaloita

vpl. **Pyhäjärvi** Kotisivut osoitteessa:

www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio

Heimo Hietasen sotataival kesti lähes viisi vuotta

Pyhäjärvellä syntyneen Heimo Hietasen jatko-sota alkoi Sallasta, kuljetti häntä Maaselän kannaksen kautta Ihantalaan ja sieltä vielä Lapin sotaan Kemiin saakka.

Varusmiespalvelus

Heimon varusmiespalvelus alkoi 18.2.1940 Tykistön koulutuskeskus viidessä (Tyk.kk.5) Kokemäellä.

Talvisodan aikana oli tykistön koulutus muodostettava uudelleen ja helmikuun saapumiserälle oli tarpeen perustaa kaksi uutta koulutuskeskusta. 11.2. annetulla käskyllä aloittivat toimintansa Tykistökoulutuskeskus 4 Vammalassa päällikkönä majuri Onni Rätty ja Tykistökoulutuskeskus 5 Kokemäellä päällikkönä majuri Georg Ahlholm.

3.7.1940 tuli siirto taistelulähetiksi Kenttätykistörykmentti yhteentoista, sen 3. patteriin, 3/KTR 11. Tämä sijaitsi pohjoisessa, ilmeisesti Kemijärvellä. Tutkija Samuel Fabrin Militaria-museosta arvioi, että "...Juuri kesä-elokuussa 1940 armeijassa siirryttiin rauhanajan prikaatikonpanoon eli tykistörykmenteistä tuli prikaatien patteristoja.

Pohjoisen suunnalla toimineen V Armeijakuntaan kuuluivat 11. ja 12. prikaatit. Aiemmin KTR 11:ssä toimineesta majuri Mäestä tuli 12. Prikaatin I patteriston komentaja. 12. Prikaatin patteristot toimivat Kemijärvellä (I psto) ja Märkajärvellä (II psto). Arvaukseni on, että Heimo Hietanen palveli toisessa noista patteristoissa..."

Talvisodan jälkeen välirauhan aikana ei varusmiehiä kotiutettu, vaan heidät pidettiin palveluksessa leivottomien aikojen vuoksi.

Jatkosota

Niin sitten alkoikin jatkosota ja armeijalle tuli uudet järjestelyt. Heimo siirrettiin 16.6.1941 pohjoiseen perustettuun Kenttätykistörykmentti neljäntoista, 9. patteriin, 9./KTR 14. Tämä kuului 6. divisioonan, mikä oli alistettu saksalaisen XXXVI AK:n johtoon.

Kemijärveltä menttiin Joutsijärvelle ja saatettiin patteri toimintavalmiiksi. Hyökkäyssuunnitelman mukaan saksalaisten oli määrä edetä maantien ja rautatien suuntaisesti kohti Sallaa ja Kantalahtea ja 6. D lähti kohti Alakurttia saarostaen Kuusamon kautta.

9./KTR 14-sotapäiväkirjan mukaan saatiin marssikäsky Karhujärvelle ja matka alkoi 19.6. klo 0.03. Sinne saavuttiin iltapäivällä ja illalla jatkettiin matkaa Hautajärvelle. Marssi jatkui seuraavaa reittiä seuraen: 27.6. Käylän tiehaara, 28.6. Riihikankaan maasto,

1.7. Sovajärven ja Koukkulammen kautta Kuopijärvelle. Siellä ollessa avustettiin JR 54:ää huoltokuljetuksissa. Vesikuljetus oli Tuutijärven satamasta Jyrhämään, tykit maastokuljetuksena.

23.7. saavuttiin Nenäpölon länsipuolelle, mistä käsin tuettiin JR 12:ta ja JR 54:ää. Hyökkäyksiä oli molemmin puolin rintamaa.

Elokuun puolivälissä edettiin Pilkkavaaran maastoon ja tästä edelleen kohti Ala-Kurttia, niin että sotapäiväkirjan mukaan 28.8. kylä näkyi ja leiriydyttiin Ahkiojärven eteläpuolelle. Siitä rintama eteni kohti vanhaa rajaa, mikä ylitettiin 3.9. Paria päivää aikaisemmin oli 9. patterin päällikkösi tullut ltn S. Hämäläinen, edellinen päällikkö Vilkkijärvi oli kaatunut. Tästä edettiin vielä Voita-joen varteen ja edelleen Hanhijärven rantaan.

Nyt alkoi ns. asemasodan aika. Syyskuun lopulla kävi sotilaita viihdyttämässä kiertui, johon kuuluivat mm. George Godzinsky ja Liisa Tuomi. Lokakuun alku oli korsujen rakentamista, teiden kunnostusta ym.

1.1.1942 tuli asemat luovutettiin saksalaisille ja sille alistettu suomalainen Kuudes Divisioona irroitettiin rintamasta ja siirrettiin Kajaaniin uudelleenjärjestelyä varten. Näin myös KTR 14.

Tykit lastattiin junaan Ala-Kurtin asemalla ja junakuljetuksena tultiin Märkajärvelle 16.1. Siellä tykit lastattiin kuljetettavaksi Kajaaniin ja KTR lähti hiihtomarssina Kuusamon kautta kohti Kajaania. Jokainen patteri sai käyttönsä yhden kuorma-auton kenttäkeitin ja majoitusmiehistön kuljetusta varten, miehistö suoritti marssin hiihtäen ja marssien.

Reitti Kajaaniin: 18.1. Kallunki, 19.1. Hautakylä, 20.1. Käylä, 21.1. Rukajärvi, 22.1. Kuusamon kk., 24.1. Soiviojärvi, 26.1. Palojärvi, 27.1. Pistojärvi, 29.1. Haapavaara, 30.1. Kuustola, 31.1. Suomussalmen kk., 3.2. Hyryn kangas, 5.2. Kontiomäki, 10.2. Kajaani.

Kajaaniin majoituttiin joksikin aikaa. Tänä aikana kantakortin tietojen mukaan Heimon varusmiespalvelus päättyi 17.2.1942 (kaksi vuotta) ja 18.2. alkaen hän oli reserviläinen, tehtävänä edelleen taistelulähetti.

Divisioonasta oli muodostettu Kahdestoista Prikaati (12. Pr.) ja se aloitti helmikuun lopulla siirtymisen Rukajärvelle. KTR 14 sen sijaan aloitti matkan kohti Maaselän kannasta. 9.3. lastattiin tykit junaan ja menttiin Lieksan asemalle ja sieltä marssien Ontosenvaa-

Heimo Hietanen rintamalla Malussa Maaselän kannaksella jouluna 1941.

raan, jonne tykit tuotiin kuorma-autoilla 15.3. Uuden käskyn mukaan tykit vietiinkin takaisin Lieksaan 13.5. lastattavaksi junaan ja saatiin marssikäsky kohti Karhumäkeä. 29.5. saavuttiin Paatenen kauppalaan, sieltä Karhumäkeen ja 2.6. junalla Maluun.

Kesäkuussa Päämaja käski Kahdennentoista Prikaatin (12. Pr.) siirrettäväksi Rukajärveltä Maaselän kannaksen rintamajoukkojen taakse. Prikaati oli operatiivisesti ylipäällikön alainen. Päämaja antoi tammi-kuussa 1943 käskyn 12. Pr.:n palauttamisesta divisioonakoonpanoon ja helmikuussa uudelleen muodostettu Kuudes Divisioona (6. D) jäi ylipäällikön reserviksi Maaselän kannakselle.

Heinäkuun (sissiprikaatitaistelu) ja syyskuun (Krivin taistelu) 1942 taistelujen jälkeen alkoi Maaselän kannaksella rauhallisempi asemasotakausi, jota kesti kesäkuuhun 1944.

9./KTR14:n sotapäiväkirjan mukaan päivittäin tehtiin mm. tietöitä. Venäläisten kanssa on pientä "otte-
lu" koko ajan.

Heimon albumissa on kuva jouluna 1942, silloin oltiin Malussa. Huhtikuussa 1943 Heimo siirrettiin Käkisalmen suojeluskunta-piiriin alaisuuteen. Hän sai ilmeisesti maatalouslomaa 24.4.-25.8.1943 väliselle ajalle.

Palattuaan takaisin rintamalle 26.8. hänen tehtävänsä muuttui taistelulähetiksi ajomiehiksi. Maaselän Ryhmässä tapahtui muutoksia ja 6. D siirrettiin lähelle rintamalinjaa. 9./KTR 14 marssi 28.11. Poven-
tsan alueelle Pindnisiin

(Pintuinen) lähistöön. Siellä ensimmäisiä tehtäviä oli tallien rakentaminen, sillä paikalla ollut edellinen patteri oli motoroitu eikä näin ollen tarvinnut hevostalleja. Patterin peitenimi oli Muje.

Asemasota jatkui täällä aina toukokuulle 1944. 19.5. annettiin lomakielto ja marssikäsky 33 kilometrin matkalle Vuolijärvi-Salmijoki alueelle.

Neuvostoliiton suurhyökkäys Kannaksella alkoi 9. kesäkuuta ja joukkojen siirrot Itä-Karjalasta alkoivat Karjalan kannaksen pääaseman murruttua.

Maaselän kannakselta siirrettiin muiden joukossa myös 6. D ja 9./KTR 14 lähti Salmijoelta Perälähteen 17.6. ja sieltä edelleen Käpäsälkään ja täältä 20.6. Lis-
maan.

21.6. jatkettiin Kontupohjaan ja 24.6. päästiin Suojun asemalle, missä patteri lastattiin junaan ja jatkettiin matkaa Jääsken asemalle. Siellä asetettiin Mielromäen maastoon muutamaksi päiväksi.

28.6. tuli käsky siirtyä etulinjaan, mikä silloin kulki Ihantalan kylän etelälaidassa. Kuudes Divisioona oli rintamavastuussa Juustilan-kankaan ja Ihantalan välisellä alueella.

Suomalaisjoukot torjuivat kaikki vihollisen hyökkäykset ja suomalaisasemiin päässeet neuvostojoukot lyötiin vastahyökkäyksiin takaisin. Tykistö ja ilmavoimien sekä saksalaisen lentosasto Kuhlmeyn pommitukset tukivat tehokkaasti jalkaväen taistelua.

Patterin asemapaikat siten Karjalan kannaksen uuden asemasodan aikana vähän vaihtelivat. 30.8. asetettiin Porinkylään Viipurin maalaiskuntaan.

Lapin sota

Aselepo Neuvostoliiton kanssa alkoi 4.9. (tosin toteutui Neuvostoliiton osalta vasta 5.9.) ja ehtojen mukaan suomalaisten oli huolehdittava siitä, että maassa olleet saksalaiset joukot poistuisivat Suomesta 15.9. mennessä.

Tämä olisi ollut kuitenkin käytännössä mahdoton toteuttaa, sillä 20. Vuoristoarmeija käsitti yli 200 000 miestä. Alkuun suomalais-saksalainen Lapin sota olikin valesotaa, jossa oli ennakkoon sovittu saksalaisten joukkojen vetäytymisen aikataulusta ja siitä, että suomalaiset seurasivat perässä ennalta suunnitellussa aikataulussa.

Tämä onnistui suunnitteleen Ranuan korkeudelle saakka. Tilanne muuttui kuitenkin, kun liittoutuneiden valvontakomissio saapui maahan ja alkoi 30.9.1944 ponnekaasti vaatia todellisiin sotatoimiin ryhtymistä Lapissa. Mikäli ei ryhdyttäisi todellisiin taisteluihin saksalaisia vastaan, Suomi uhattiin miehittää.

Tämän painostuksen alla suomalaiset joukot nousivat maihin Torniossa 1.10.1944 ja aloittivat oikeat sotatoimet saksalaisia vastaan. Saksalaiset tulkittivat tämän entisen aseveljensä pettämiseksi. Vetäytymissuojaksi saksalaiset räjäyttivät lähtiesään sillat ym. ja myöhemmässä vaiheessa tuhosivat rakennuksia.

Suomalaiset valtasivat Rovaniemen 16.10. ja saksalaiset joukot jäivät Käsi-varteen marraskuussa 1944.

Välirauhansopimuksen mukaan Suomen armeija oli saatettava 5.12.1944 mennessä vuoden 1939 rauhansopimuksen mukaisesti Lapin ja vain Pohjois-

Suomen rauhan ajan joukot. Saksalaiset vetäytyivät Kilpisjärvelle ja Lapin sodan katsotaan päättyneeksi 27.4.1945 klo 13.30, jolloin viimeiset saksalaiset poistuivat Suomesta.

Lapin sodan päättymisen vuosipäivää, 27. huhtikuuta, on vietetty vuodesta 1987 Kansallisena Veteraanipäivänä.

6. divisioona sai heti aselevon tultua käskyn lähtee kohti pohjoista. 9./KTR14 sai marssikäskyn Joutseenoon ja sieltä lähdettiin junalla Kajaaniin, jonne saavuttiin 8.9. Kajaanista lähdettiin marssimaan pohjoiseen, Puolangalle tultiin 26.9. ja Pudasjärvelle 7.10. Täältä lähdettiin länttä kohti, tultiin Kiiminkiin 17.10., lihin 27.10. ja Liedakkalaan Kemin maalaiskuntaan 1.11. Sitten matka jatkui Kemistä laivalla Ouluun.

Heimon kotiutuspäiväksi kantakorttiin on merkitty 14.11.1944. Aikaa varusmiespalveluksen alkamisesta 18.2.1940 oli kulunut 4 vuotta, 8 kuukautta ja 26 päivää.

Rauhansopimukset

Moskovan välirauha on Neuvostoliiton, Britannian ja Suomen välinen jatkosodan päättäneet aseleposopimus, joka allekirjoitettiin 19. syyskuuta 1944.

Suomen tuli luovuttaa Neuvostoliitolle jatkosodan aikana vallatut Karjalankannaksen, Laatokan pohjoispuolen sekä Kuusamon-Sallan alueet. Neuvostoliitto vaati itselleen Petsamon. Porkkalan alue vuokrattiin Neuvostoliitolle 50 vuodeksi.

Aluevaatimusten lisäksi rauhanehtoihin kuului esimerkiksi

Vanha raja ylitetään 3.9.1941 Sallassa. Kuvat ovat Heimo Hietasen sota-ajan valokuva-albumista

- 300 miljoonan Yhdysvaltain dollarin (vuoden 1938 rahanarvon mukaan) arvoiset sotakorvaukset
- kommunistien poliittisen toiminnan salliminen ja poliittisista syistä vangittujen henkilöiden – enimmäkseen juuri kommunistien – välitön vapauttaminen sekä kaikkien syrjivien lainsäädännöllisten määräysten ja niistä johtuvien rajoitusten kumoaminen
- sotarikollisten ja sotaan syyllisten pidättämisen sekä tuomitsemisen
- fasististen ja ylipäättään kaikkien Neuvostoliiton vastaista kiihotusta harjoittavien järjestöjen toiminnan lakkauttaminen ja sellaisten olemassaolon estäminen vastaisuudessa
- Suomen armeijan saattaminen rauhanaikaiseen vahvuuteensa kahden ja puolen kuukauden kuluessa välirauhansopimuksen allekirjoittamisesta
- diplomaattisuhteiden katkaiseminen kaikkiin Saksan vasallivaltioihin; sopimustekstissä todettiin Suomen katkaiseen suhteensa Saksaan jo syyskuun alkupäivinä
- Suomessa oleskelleiden Saksan ja Unkarin kansalaisten internointi ja heidän omaisuutensa takavarikointi sekä
- Suomessa vielä tuolloin olleiden saksalaisten joukkojen riisuminen aseista, mikä johti Lapin sotaan.

Toinen maailmansota jatkui vielä jatkosodan loppumisen jälkeenkin, ja rauhansopimukset solmittiin kaikkien maiden kesken Pariisin rauhassa vuonna 1947.

Tällöin uusittiin myös Suomen ja Neuvostoliiton välinen rauhansopimus jokseenkin samansisältöisenä kuin Moskovan välirauhansopimuskin.

Liittoutuneiden valvontakomissio poistui Suomesta Pariisin rauhansopimuksen astuttua voimaan.

”Aikaa varusmiespalveluksen alkamisesta 18.2.1940 oli kulunut 4 vuotta, 8 kuukautta ja 26 päivää”

Heimo Hietanen syntyi Vpl Pyhäjärvellä 26.12.1919 ja kuoli Kiikassa 22.5.1971.

Hän oli maanviljelijä ja ostoasiamies. Puoliso oli Aili o.s. Tuominen (1927-1972) ja lapset ovat Ritva, Risto, Raili ja Virve. Heimon isä oli Matti Yrjönp. Hietanen (1882-1935) ja äiti Sofia o.s. Pärssinen (1887-1969).

MARJA KOUKKU
o.s. Pärssinen

Evakkoäidit saivat viimein ansaitsemansa muistomerkin

Monissa yhteyksissä on todettu, että talvi- ja jatkosotien merkkihenkilöt, sota- ja muut sankarit sekä monet menestykselliset ja kohtalokkaat tapahtumat ovat saaneet ansaitut muistomerkkinsä, mutta eräs keskeinen henkilöryhmä on jäänyt ilman muistomerkkiä.

Tämä unohdettu joukko ovat olleet karjalaiset evakkoäidit ja isoäidit. Syyinä lienee se, että nämä todelliset sankarit eivät ole pitäneet meteliä itsestään. He eivät jääneet surkuttelemaan kohtaloaan, vaan kokosivat Suomen kohtalon hetkinä siipiensä suojaan läheisensä, toivat heidät turvaan ja aloittivat elämän uudelleen uusissa olosuhteissa. He olivat niitä arjen sankareita, joita ilman talvi- ja jatkosotien jälkeinen väestön evakointi ei olisi onnistunut, mutta joiden sankaruus jäi pitkäksi aikaa huomaamatta. Heidän toimintaansa pidettiin varmaan itsestään selvänä, sillä äidit ovat aina uhrautuneet jälkipolviensa ja läheistensä puolesta.

Oli siis viimeinen hetki saada näille arjen sankareille oma muistomerkki ennen kuin viimeisetkin evakkoäidit ovat siirtyneet ajasta ikuisuuteen.

Vuonna 2012 käynnistettiin Karjalan Liiton toimesta hanke muistomerkin hankkimiseksi evakkoäideille. Hanke sai hyvän vastaanoton, sillä niin valtiovallalta, Karjalan Liitto jäsenyhdistyksineen kuin monet yksityishenkilötkin katsoivat velvollisuudekseen olla tällä tavoin osoittamassa kiitostaan ja kunnioitustaan. Hanketta varten perustettiin muistomerkkitoimikunta, johon kuuluivat puheenjohtajana viestintäneuvos Jaakko Paavela, varapuheenjohtajana Karjalan Liiton puheenjohtaja Marjo Matikainen-Kallström ja jäseninä valtioneuvos Riitta Uosukainen, ministeri Matti Puhakka, varatuomari Timo Pellikka, varatuomari Risto Piepponen, kauppaneuvos Eino Tenhunen, professori Lauri Törhönen, kirkkoneuvos Risto Voipio, Karjala-lehden päätoimittaja Päivi Parjanen ja sihteerinä toiminnanjohtaja Satu Hallenberg.

Evakkoäiti-muistomerkki paljastettiin 5.6.2015 Helsingissä, jossa se on sijoitettu Karjalatalon pääoven viereen. Tätä pitkään odotettua tilaisuutta oli todistamassa monisatapäinen yleisöjoukko eri puolilta Suomea, mikä on osoitus evakkoäitien tekemää työtä kohtaan tunnetusta arvostuksesta.

Muistomerkin paljasti Helsingin kaupunginjohtaja Jussi Pajunen, joka myös toi monin tavoin esille sen arvokkaan työn ja toiminnan, jonka karjalaiset äidit ja naiset ovat tehneet sotien aikana, väestöä ja omaisuutta evakuoitaessa sekä sotien jälkeen kansakuntaa uudelleen rakennettaessa. Hän kiitti myös hankkeen toteuttajia siitä, että sen myötä Helsingin kaupunkiin on saatu uusi arvokas julkinen taideteos. Muistomerkin esitteli sen tekijä kuvataiteilija Juhani Honkanen. Paljastustilaisuutta juhlistivat lauluillaan Viipurin Lauluveikot.

Kun muistomerkkiä peittänyt punamusta vaate poistettiin, paljastui näkyville jalustalla seisova äiti-hahmo kahden lapsen kanssa. Muistomerkin jalustaan on kaiverrettu Lauri Törhösen esittämän mieliteluseen sanat ”Vaikka kotimme taakse jäi, jäi eteen elämä”, jotka kuvaavat myös evakkoäitien tunteuksia.

Kotiseudun ja lähes kaiken aineellisen omaisuuden menetyksestä huolimatta oli katsottava eteenpäin ja jatkettava elämää uusissa olosuhteissa.

Paljastustilaisuuden jälkeisen paikalla olleiden yleisön edustajien mielipiteet taideteoksesta olivat poikkeukselta kiittäviä. Muistomerkki on elävä ja siinä kuvatut henkilöt luontevia.

Koetuista menetyksistä huolimatta muistomerkistä huokuu usko elämään, lapsissa on tulevaisuus. Virallisen tilaisuuden päätyttyä muistomerkkiä kuvattiin ahkerasti ja monet halusivat myös kuvauttaa itsensä tai kuvata ystävänsä sen vierellä.

Muistomerkin paljastamisen jälkeen Karjalan Liitto tarjosi osanottajille juhlahahvit ennen siirtymistä tilaisuuden ohjelmalliseen osuuteen, jossa aluksi Aira Suvio-Samulin muisteli talvisodan syttymistä, sota-aikaa ja elämää sodan jälkeen perheensä näkökulmasta. Suojärven Hyrsylän mutkan asukkaina hänen perheensä jäsenet välttivät täpärästi joutumisen hyökkääjän vangeiksi. Monet muut lähialueen asukkaat joutuivat sitä vastoin neuvostojoukkojen vangeiksi ja vankileireille. Vangituista useat menehtyivät joko kuljetusten tai itse vankeuden aikana. Hengissä selvinneet palautettiin talvisodan jälkeen takaisin Suomeen.

Ohjelmallisen osuuden päätti Elisenvaaran lukion ilmaisutaidon ryhmä esittämällä pienoisesityksen ”Miten ja miksi?” Esitys palautti mieleen Elisenvaaran rautatieaseman yli 150 kuolonuhria vaatineen pommitustragedian 20.6.1944. Pommituksen kohdeeksi joutui tuolloin myös juna, joka kuljetti Räisälästä evakuoituja asukkaita, lähinnä naisia, lapsia ja vanhuksia. Nuorten esitys oli vaikuttava ja toi hätkähdyttävästi esille sen, että sodan vaikutusten kohteeksi joutuvat usein myös täysin sotaan syyttömät ja rauhaa rakastavat siviili-ihmiset. Esitys sai runsaat aplodit ja ansaitsemansa kiitokset.

Evakkoäiti-muistomerkki on nyt paikallaan kaikkien nähtävillä ja taideteoksena sitä kannattaa käydä katsomassa. Muistomerkin taiteellista arvoa tärkeämpää on sen välittämä vilpittön kiitos karjalaisten äitien ja isoäitien korvaamattoman arvokkaalle ja uhrattavalle työlle viime sotien aikana, Karjalaa ja sen väestöä evakuoitaessa sekä rakennettaessa tulevaisuutta uusilla asuinsijoilla.

RAIMO
HANNUKAINEN

Tilaa Vpl.Pyhäjärvi-lehti
omaksi, ystävälle tai
sukulaiselle lahjaksi!
Hinta edelleen
vain 30 euroa/ vuosikerta

Soita p. 040 730 2622
tai tilaa nettisivujemme
tilauslomakkeen kautta

vpl. **Pyhäjärvi**

PYHÄJÄRVI-SÄÄTIÖN KOTISIVUT
löytyvät osoitteesta:
[www.karjalanliitto.fi/
vplpyhajarvisaatio](http://www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio)

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiöstä tuotteita itselle tai lahjaksi

Pyhäjärvi-kirja
350 s. Reino O. Kukko –
Kaarle Viika, 1989.
Historiaa sanoin ja kuvin,
sekä murren sanasto
selityksineen.
Hinta 25 euroa.

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön 60-vuotishistoriikki
136 s. Reino Äikiä, 2008.
Runsasti kuvia ja muistelu-
teluita säätiön alkuajoilta
ja eri paikkakunnilla pi-
detyistä Pyhäjärvi-juhlista
ja muista pyhäjärveläis-
ten tapahtumista.
Hinta 20 euroa.

**Suvannon seutu
1917-1921, elämää ja
ihmiskohtaloita**
336 s.
Suvannon seudun
paikallishistorian
työryhmä, 2015.
Hinta 40 euroa.

Vpl. Pyhäjärvi-pöytästandaari
Suunnittelu Kaarle Viika,
1963. Hinta 42 euroa.

Vpl. Pyhäjärvi-isännänviiri
Koko 45x400 cm.
Suunnittelu Kaarle Viika,
1992. Hinta 75 euroa.

**Hintoihin lisätään
postituskulut.
Pyhäjärvi-juhliilta
ilman postikuluja,
varaa käteismaksu**

Tilaukset ja lisätiedot
säätiön asiamies
Pirjo Kiiala,
puh.0442815 047 tai
[pirjo.kiiala\(at\)gmail.com](mailto:pirjo.kiiala(at)gmail.com).

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön uudet adressit saatavana

Adressit 10 euroa
kappale
+ postituskulut.
Tilaukset:
Juhani Forsberg
Ryytimaantie 19 A 8
00320 Helsinki,
puh. 050-511 2899
tai
juhaniforsberg@gmail.com

Mistä löydän hyvän lahjan?

Tässä vihje: Hanki kirjapari *Kaunistu Vpl Pyhäjärveä*, osat I ja II.
Yhteensä 736 sivua ja 1750 kuvaa. Koko A4.
Hinta vain 95 euroa + läh. kulut. Lisätietoja ja tilaukset:
taubila@pp.inet.fi tai 044 564 1040
Noudettavissa myös johtokunnan jäseniltä ilman lähetyskuluja.
Sekä <http://vpl-pyhajarvi.fi/kirjapuoti>
Suvannon seutu 1917-1921 elämää ja ihmiskohtaloita 336 s.
Hinta 40 euroa. Tilaukset puh. 040 021 3369. Suvanto-kirjaa vain
tästä numerosta 040 021 3369 tai sähköpostistani.
Numerosta 044 564 1040 vain Kaunistu Vpl Pyhäjärveä.

Vpl. Pyhäjärvi -tuotteita edullisesti lahjaksi ja omaan käyttöön

Hanki nyt vaakunapaita, jota saatavana jälleen kaikissa pohjaväreissä valkoinen, helmenharmaa ja musta. Tuote, juuristamme kertova Vpl. Pyhäjärven vaakunapaita, sopii esim. lahjaksi ja asukseksi tuleville kotiseutumatkoiille, vaikka koko ryhmälle. Aidon värisellä Vpl. Pyhäjärven vaakunan kuvalla ja tekstillä PYHÄJÄRVI VPL varustettua erittäin hyvälaatuista T-paitaa löytyy valkoisissa ja mustissa sekä V- että pyöreällä kaula-aukolla, mutta helmenharmaissa vain pyöreäaukkoisena. Koot S, M, L, XL hinta 15 e/kpl ja isommat koot XXL ja XXXL 20 e/kpl. Seuran 50-vuotishistoriikki (2007) tarjoushintaan 10 eur/kpl.

Postitettaessa lähetyskuluun lisätään postituskulut. Tilaukset ja tiedustelut toistaiseksi ainoastaan Kaisa-Liisa Korhonen 050-590 5433, e-mail kaisaliisa.korhonen@kolumbus.fi (huom. muuttunut sähköpostiosoite)

Vpl. Pyhäjärvi-seura ry

TAPAHTUMAKALENTERI

Vanhan kirjallisuuden päivät 26.-27.6.2015 Sylvania koulu, Ojansuunkatu 8, Sastamala, www.vanhankirjallisuudenpaivat.com. Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö ja Vammalan Karjalaseura ovat mukana yläkerran esittelypisteessä nro 39.

Montruan, Pöhlön ja Kalamajan jakokunnan vuosikokous pidetään Kinnalan Koukulla os. Haapaniemmentie 21 Sastamala (Kiikka) la 08.08.2015 alkaen klo 12.00. Aluksi ruokailu hintaan aikuiset 20 euroa, alle 16 v. maksutta, sis. mm. liharuoka, piirakat ja kakkukahvit. Ohjelmaa sekä tutustuminen Suojeluskunta-museoon. Ilmoittautumiset 27.07.2015 mennessä puh. 050 5661523 Matti Ahvonen tai 050 4000171 Pertti Pohjolainen. Muistathan mainita ruokavaliosta. Tervetuloa! -Toimikunta

Tutustumismatka Inkeriin 27.-30.08.2015

Suvannon seudun pitäjyhteisöt järjestää matkan Pohjois-Inkeriin, Rautuun ja Metsäpirttiin 27.-30.8.2015

Majoitus:
27.-29.8. Terijoki, Spa Hotell Aquamarin
29.-30.8. Rautu, laskettelukeskus Igora.

Matkan hinta:
395 e (mikäli lähtijöitä on vähintään 30 henkilöä)
Hintaan sisältyy matkat, puolihoito, majoitus 2 hh sekä ryhmäviisumi. Omasta viisumista hyvitetään 60 euroa.

Reitti: Tampere – Helsinki – Hamina - Vaalimaa.

Ohjelmaa:
Matkalla tutustutaan Pietarin pohjoispuolella oleviin inkeriläisalueisiin sekä kansallisrunoilijamme Larin Parasken historiaan ja kotiseutuun.

Ilmoittautumiset ja tiedustelut:
Pirkko Hyytiä,
pirkko.hyytia@metsapirtti.net ja
puh. 050 544 2854.

Seuraava Pyhäjärvi-lehti
ilmestyy heinäkuussa ennen pitäjäjuhlia.
Aineistot toimitukseen viimeistään
su 5.7.2015 mennessä, kiitos!
Myöhemmin tulevat eivät
ehdi mukaan juhla-lehteen.

vpl. Pyhäjärvi

Julkaisija: Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö
Kotisivut: [www.karjalanliitto.fi/
vplpyhajarvisaatio](http://www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio)

VPL.PYHÄJÄRVI-
SÄÄTIÖ

Päätoimittaja:
Marjo Ristilä-Toikka
Rautasemantie 375
37570 Lempäälä
puh. 040 730 2622
[marjo.ristila-toikka@
kolumbus.fi](mailto:marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi)

Toimitusneuvosto:
Juhani Forsberg, Pertti
Hakanen, Pirjo Kiiala, Kirs-
ti Naskali, Esko Pulakka,
Markku Pärssinen ja Marjo
Ristilä-Toikka.

Toimituksella on oikeus
lyhentää ja muokata
lehteen lähetettyä aineistoa.

Tilaushinnat: koti- ja ulkomaat 30 euroa/vsk.

Ilmoitushinnat (pmm):
kuolinilmoitukset.....0,70 e
tekstissä.....0,80 e
pienin ilmoitus.....20 e
Hintoihin lisätään alv. 24%

**Tilaukset, jakeluhäiriöt ja
osoitteenmuutokset:**
Toimitus, päätoimittaja
Rautasemantie, Lempäälä
kts. yhteystiedot vierestä

**Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön
asiamies**
Pirjo Kiiala
Lamminkankaantie 12
33420 Tampere
puh. 044-2815047
pirjo.kiiala@gmail.com

Sivunvalmistus:
Marjo Ristilä-Toikka

Painopaikka:
Botnia-Print Oy
Kokkola